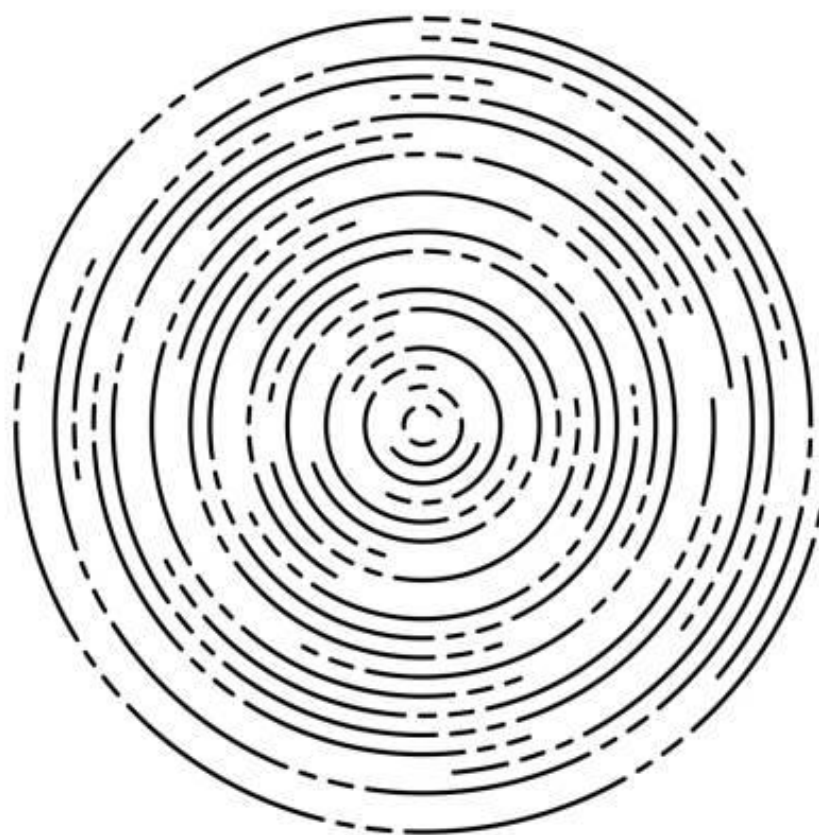

Som ringe i vandet

Et kvalitativt kriminologisk studie af fritidsjobbets betydning for udsatte unge i samarbejde med Aalborg Kommune

Forfatter: Stine Sigaard

Vejleder: Jeppe Fuglsang

Studie: Kriminologi

Afleveringsdato: 8. august 2022

Semester: 4. Semester

Antal ord: 22.826

Opgave: Specialeafhandling

Antal ECTS: 30 point

Abstract

This thesis is produced in collaboration with Center For Tværfaglig Forebyggelse (Center of Cross-disciplinary Prevention) in the municipality of Aalborg and has vulnerable adolescents and after-school jobs as the main topic. In the municipality of Aalborg, part of the preventive work is to implement adolescents, who are considered vulnerable and exposed for a potential criminal trajectory or already has begun their criminal career, in an after-school job. This is based on the existing literature within the field, which suggests that after-school jobs have a preventive effect on the criminal behavior of vulnerable adolescents. This thesis aims to investigate how adolescents, on the verge of a criminal career, experience their implementation in an after-school job as well as whether this refrains from criminal activities, both short-term and long-term. The empirical material within the thesis consists of nine qualitative interviews. Six of these involve adolescents, who are exposed to and in risk of conducting criminal behavior, while three interviews are conducted with professionals, who are experts within the area.

Based on the collected empirical knowledge, which is supported by the existing literature as well as criminological theoretical perspectives, the thesis finds that this group of adolescents benefit from pertaining an after-school job. They experience pride and satisfaction by being able to obtain and maintain a job, and their job thus becomes a big part of their identity. Friends, family and employers show recognition and affirmation due to their efforts, which results in feelings of success and a heightened belief in themselves. Several informants have previously experienced prejudice about their behavior, which has led them to being labeled as criminals, which easily can create a self-fulfilling prophecy. By obtaining an after-school job, the adolescents show, that this labeling is not true, which has a preventive effect.

The adolescents need a place to belong and a sense of community – whether it is healthy or unhealthy. If they can't become part of a healthy community, they will find a sense of belonging in an unhealthy environment, where recognition is harvested by boundary pushing behavior, which over time can lead to criminal behavior. Thus, becoming part of a healthy social environment can refrain from criminal behavior, which can be found within an after-school job. The job becomes a replacement, which often occurs after a specific action or episode, that could have had fatal consequences for the adolescent, and therefore becomes a turning point into a new way of life. Furthermore, the thesis finds that an after-school job creates an improved social well-being, a greater effort in school, as well as a higher level of ambition for the future, which all emanates in crime prevention for now and in the future.

Tro- og loveerklæring

Det erklæres herved på tro og love, at jeg egenhændigt og selvstændigt har udformet nærværende opgave. Alle citater i teksten er markeret som sådanne. Jeg er bekendt med reglerne for eksamenssnyd,

herunder også plagiering og har læst Aalborg Universitets regler på:

<https://www.aau.dk/uddannelser/studievejledning/regler/plagiat>

Jeg/vi er bekendt med, at overtrædelse af reglerne vil blive indberettet for rektoratet og i sidste ende kan ende med bortvisning.

Endelig står jeg/vi inde for, at oplysninger om antal ord stemmer overens med virkeligheden.

TAK

På baggrund af aflevering af dette speciale vil jeg gerne tillade mig at takke en håndfuld mennesker, der har muliggjort at foretage det studie, specialet repræsenterer. Først og fremmest vil jeg gerne takke de ansatte i Center For Tværfaglig Forebyggelse for at have den store tiltro til mig som forsker, at de ofrede både tid og ressourcer i dette specialesamarbejde, og dermed også muliggjorde en tidlig opstart. Ligeledes et stort tak til de ansatte i Fritidsjobsindsatsen, herunder de 3 ekspertinformanter, men lige så vel de resterende, der ytrede sin rådighed, men grundet de tids- og ressourcemæssige begrænsninger ikke blev interviewet. Ikke mindst skal der lyde en stor tak til centerleder Frank Nielsen, der som den primære kontaktperson har skullet ligge øre til meget, men med hans jordnære tilgang har været til stor hjælp, opbakning og støtte under hele processen.

Ligeledes vil jeg gerne takke min vejleder Jeppe Fuglsang for sin professionelle, pragmatiske og ærlige vejledningstilgang, samt for sin forståelse og fleksibilitet, da livet ramte sammen med en workshop tilbage i februar. Gennem dette samarbejde og med muligheden for de ekstra måneders arbejdsindsats, står jeg nu tilbage med et speciale jeg er stolt af, og ikke mindst på den anden side af en lærerig proces, hvis udbytte jeg kan tage med mig i mit kommende arbejdsliv.

Stine Tolstrup Sigaard

Indholdsfortegnelse

1. Problemfelt	6
1.1. Indledning	6
1.2. Risiko- og beskyttelsesfaktorer	6
1.2. Med kriminalpræventiv effekt	8
1.3. Fritidsjob i international kontekst	9
1.4. Definition af fritidsjob	11
1.5. Økonomisk gevinst for samfundet	11
1.6. En aktuel problemstilling	12
1.7. Fritidsjobsindsatsen i Aalborg Kommune	12
1.8. Fritidsjobsindsatsens målgruppe	13
1.9. I Aalborg som i resten af landet	14
2. Afgrænsning	15
3. Problemformulering	15
3.1. Kriminologisk relevans	15
4. Projektdesign	16
5. Forskningsstrategi	16
6. Teoretisk ramme	17
6.1. Hirschis sociale bånd	18
6.2. Stempling m/ Howards Becker	20
6.3. Subkulturteori	21
7. Hermeneutikken som videnskabsteoretisk metode	22
8. Metode	23
8.1. Semistrukturerede interviews	24
8.2. Valg af informanter og adgang hertil	24
8.3. Informeret samtykke og anonymitet	26
8.4. Interviewguide	27

8.5. Interviewsituationen	28
8.5.1. De unge informanter	28
8.5.2. Eksperterne	28
8.6. Analysestrategi og meningskondensering	29
9. Analyse	31
9.1. Informanter	31
9.1.1. Præsentation af unge informanter	31
9.1.2. Præsentation af ekspertinformanter	33
9.2. Udsatte unge i et fritidsjob	33
9.2.1. Motivation til at starte i fritidsjobbet	36
9.2.2. Økonomisk uafhængighed	36
9.2.3. ”At have et fritidsjob er fucking <i>stateful</i> ”	38
9.2.3. Delkonklusion	39
9.3. Fritidsjob i en kriminalitetstruet hverdag	40
9.3.1. Tidsoptimering	40
9.3.2. Kedsomhed er roden til alt ondt	43
9.3.3. Delkonklusion	45
9. 4. Fritidsjob i en selvidentitet	46
9.4.1. Alle skal have noget at være stolte af	46
9.4.2. En selvopfyldende profeti	47
9.4.3. Delkonklusion	49
9.5. Fritidsjob i et usundt fællesskab	49
9.5.1. ”Alle har brug for at høre til”	49
9.5.2. Kan man vende fællesskabet til noget positivt?	50
9.5.3. Delkonklusion	51
9.6. Gevinst for fremtiden	52
9.6.1. De unge klarer sig bedre i skolen	52
9.6.2. Tættere på arbejdsmarkedet	53
9.6.3. ”Jeg vil noget mere med mit liv”	54
9.6.4. At begå kriminalitet for at undgå kriminalitet	55
9.6.5. Delkonklusion	56
10. Diskussion	57
10.1. Den kriminalpræventive indsats	57
10.2. ’Penge under bordet’	57
10.3. En kritisk alder	58
11. Konklusion	59
12. Kvalitetskriterier	60
13. Litteraturliste	62

1. Problemfelt

1.1. Indledning

I Danmark såvel som i den vestlige verden er kriminalitet primært blevet et ungdomsfænomen. I det strafferetlige system er 15-24-årige repræsenteret 3 gange så meget som alle andre aldersgrupper, og størstedelen af de anmeldte lovovertrædelser er begået af unge under 25 år (Socialstyrelsen 2012: 8). Derfor er det altså i disse år du er mest eksponeret for kriminalitet. (VIVE 2018: 6) (Rambøll 2009: 11). Alligevel er ungdomsårene på mange andre parametre en skelsættende tid. Det er her den største udvikling sker, og lige så vel i denne livsperiode, hvor flest til- og fravalg i tilværelsen skal tages. Ungdomsårene og de handlinger og valg der forekommer heri, er altså af potentiel stor betydning for hvordan resten af tilværelsen kommer til at forløbe sig.

En undersøgelse udarbejdet af VIVE, belyser hvilke faktorer der i barn- og ungdommen er med til at gøre en forskel for hvorvidt den unge ender i et kriminelt miljø eller ej (VIVE 2018). Heri bliver det tydeligt at der er mange udefrakommende faktorer, der for den unge har afgørende betydning for deres fremtidige livsvilkår og adfærd, og altså derfor også faktorer som er påvirkelige og med mulighed for at ændres, så de unge ikke ender i kriminalitet. I denne undersøgelse kommer det ligeledes frem at teenagere er hyppigere udsatte og kriminalitetstruet end yngre børn, hvorfor det netop understreges at det er i ungdomsårene at trivselsfremmende og kriminalitetsforebyggende tiltag har den største effekt (SFI 2015: side 8).

1.2. Risiko- og beskyttelsesfaktorer

Men hvad er det der gør, at nogle unge bliver kriminelle og andre ikke gør? Det har Det Nationale Forskningscenter For Velfærd udarbejdet en undersøgelse der belyser. Heri bliver de forhold og begivenheder i opvæksten, der enten øger eller mindsker sandsynligheden for at en ung begår kriminalitet, belyst (SFI 2015). Disse bliver opdelt hvilke beskyttelses- og risikofaktorer der er medbestemmende for, om den unge ender i kriminalitet. Begge dele er interessant for at få en forståelse for, i hvilke dele af den unges tilværelse, der er afgørende for at undgå en kriminel fremtid, men lige så vel en forståelse for i hvilke situationer det er vigtigt at handle, for at den unge ikke ender i et u hensigtsmæssig miljø (Socialstyrelsen 2017). Risiko- og beskyttelsesfaktorerne opdeles i 6 overordnede kategorier, som er forsøgt gjort overskueligt i nedenstående skema:

Tabel 1. Oversigt over risiko- og beskyttelsesfaktorer for kriminalitet

Risikofaktorer	Beskyttelsesfaktorer
Udvikling og adfærd	
Manglende afstandtagen fra norm- og regelbrud såsom at stjæle, pjække, ryge hash og lignende	Højet selvkontrol og afstandtagen fra norm- og regelbrud.
Manglende motivation til skole- og arbejdsliv	Høj motivation til skole- og arbejdsliv
Lavt selvværd og mangel på tro på egne evner	Højt selvværd og tro på egne evner
Nedtrykthed og depressive tendenser	Trivsel
Positiv indstilling til kriminel adfærd	Negativ indstilling til kriminel adfærd
Familieforhold	
Manglende opsyn og kontrol fra forældre	God kontakt til forældre
Lavt uddannelsesniveau hos forældre	
Lav indkomst igennem opvæksten	
Opvækst i udsat boligområde	Opvækst i alment boligbyggeri
Misbrug ved forældre	
Fritidsforhold og venskaber	
Gadeorienteret livsstil	
Kriminalitet blandt venner	
Relation til ungdomsgrupperinger i området	
Erfaring med og brug af rusmidler i vennelag	Ingen eller begrænset erfaring med rusmidler
Manglende fritidsinteresser	Fritidsinteresser og generel aktivering i hverdagen
Skole- og beskæftigelsesforhold	
Højt fravær i skolen	Lavt fravær i skolen
Mobning, dårlig trivsel eller manglende motivation	Høj trivsel og høj motivation
Dårlige karakterer / lav faglighed	Høje karakterer
Manglende fritidsjob	Aktiv i et fritidsjob
Sundhedsforhold	
Personlig erfaring med euforiserende stoffer	Ingen erfaring med euforiserende stoffer
Personlig erfaring med vold eller overgreb	
Andre forhold	
Højere risiko ved at være dreng	Lavere risiko at være pige
Anden etnicitet end dansk	Dansk etnicitet
Underretninger eller sigtelser mod den unge	

Med opremsningen af ovennævnte risiko- og beskyttelsesfaktorer skal det understreges at dette blot er et uddrag, og slet ikke udtømmende for de faktorer der er medspillere på kriminalitet og udsathed i øvrigt. Ikke alt er udfyldt, da det ikke er ved alle risikofaktorer, hvor det modsatte beskytter mod kriminalitet og udsathed.

Tidligere forskning peger på, at risikoen for at man som ung bliver kriminel stiger eksponentielt, hvis der er flere risikofaktorer der optræder samtidigt i den unges liv (Rutter 1979). Denne kumulering af risikofaktorer gør altså den unge særligt udsat for kriminalitet – og begrebet bliver derfor i nærværende undersøgelse defineret heraf. Samtidig skal det her nævnes at en kumulering af beskyttelsesfaktorer altså har den modsatte virkning, og de unge altså er mindre eksponeret for at begå kriminalitet, jo flere beskyttelsesfaktorer der i deres tilværelse gør sig gældende (Turner et. al. 2007).

1.2. Med kriminalpræventiv effekt

Ligesom det påpeges i ovenstående, er det altså en beskyttelsesfaktor at have et fritidsjob som ung. En undersøgelse foretaget i 2017 af den Sociale Kapitalfond, viser entydigt hvor store positive virkninger implementering af et fritidsjob har på udsatte unge. Studiet undersøger udsatte unge, men har alligevel et hovedfokus på unge med ikke-vestlig baggrund. Alligevel ser jeg det som relevant at drage konklusionerne i spil, da de problematikker ikke-vestlige unge står over for, i høj grad overlapper med at være fra en lavindkomstfamilie, ung med ressourcetsvage forældre og/eller opvokset i et boligsocialt område. Undersøgelsen viser risikoen for at den unge havde modtaget en enten betinget eller ubetinget fængselsdom når han/hun var fyldt 25 år, var 20% lavere hvis den unge undervejs i sine ungdomsår havde haft et fritidsjob, og hele 30% lavere hvis der var tale om unge der både var fra en ikke-vestlig baggrund og kom fra en ressourcetsvage familie (Den Sociale Kapitalfond 2017: 2ff). Derudover var risikoen for at han/hun stod helt uden for arbejdsmarkedet som voksen hele 50% mindre hvis der i ungdomsårene ikke var prøvet kræfter med fritidsjob. Undersøgelsens resultater peger altså enstemmigt på at et fritidsjob blandt udsatte unge, har en gavnlig effekt, og at en implementering heraf vil virke kriminalitetsforebyggende for de unge, også på længere sigt.

I en anden undersøgelse lavet på baggrund af registerdata og kvalitativt materiale, omhandlende effekten af tidlige erhvervs erfaringer på uddannelse, beskæftigelse og kriminalitet blandt unge, viser ligeledes enstemmigt de positive virkninger af implementering af fritidsjob tidligt i de unges hverdagsliv. På trods af at der, med deres kontrolvariable ikke vurderes en signifikant sammenhæng mellem tidlig erhvervs erfaring og kriminalitet senere i tilværelsen, konkluderes fritidsjob alligevel at have en kriminalpræventive effekt (Foreningen Nydansker 2013: 5). I en kombination af de kvali- og kvantitative resultater blev det fundet at fritidsjobbet havde en positiv indvirkning på så mange parametre i den unges tilværelse, at det afholdt ham/hende fra det kriminelle miljø og grænsesøgende adfærd. Ydermere viste undersøgelsen at unge der har haft et fritidsjob i højere grad færdiggør en ungdomsuddannelse. Da dataene tager udgangspunkt i unge, der er født i 1990, er stikprøven endnu for unge til at der kan generaliseres for niveauet af videregående uddannelser, men det ses dog at 67% af de unge der som 13-18-årige havde haft et fritidsjob, har i dag færdiggjort en ungdomsuddannelse, hvor det kun ligger på 44% af de unge der ikke i deres ungdomsår har haft et job (Foreningen Nydansker 2013: 4). Der kan altså konkluderes omfangsrige uddannelsesmæssige fordele ved at blive etableret i fritidsjob i ungdomsårene.

Undersøgelsen viste tilmed også at fritidsjobbet havde en stor effekt på niveauet af beskæftigelse. 84% af undersøgelsens erhvervs erfaringerne unge er i beskæftigelse, enten med uddannelse eller arbejde. For unge der ikke i deres ungdomsår har haft et fritidsjob, er dette tal helt nede på 54%. Ydermere kan der ses en lille, men signifikant forskel i, at dem med ungdomsarbejde i højere grad er selvstændige erhvervsdrivende end deres jævnaldrende (ibid.). Derved ses det altså enstemmigt at man både på uddannelses- og beskæftigelsesområdet er langt bedre stillet ved at have et fritidsjob i sine ungdomsår.

Interessant er det dog, at der i begge undersøgelser iagttages stor social ulighed i adgangen til at få et fritidsjob, hvorfor der søges iværksættelse af en indsats, der kan sikre lige mulighed for tidlige erfaringer på arbejdsmarkedet. Netop dette afhjælper Fritidsjobsindsatsen i Aalborg Kommune, som vil blive uddybet senere i problemfeltet.

1.3. Fritidsjob i international kontekst

Det er altså tydelig påvist at der i en dansk kontekst er store gevinster at hente for den unge ved at have et fritidsjob, også på beskæftigelse- og uddannelsesniveau. Det er der naturligvis ligeledes lavet en række undersøgelser for i udenlandsk kontekst. Et stort amerikansk studie

undersøger eksempelvis hvilke kausale effekter fritidsjob har for unge i USA. Her bliver det blandt andet påvist, at det at have et fritidsjob i skolens sommerferieperiode reducerede den unges skolefravær det kommende skoleår, og ligeledes havde det en positiv indvirkning på elevernes chance for at bestå de efterfølgende eksaminer (Leous-Urbel 2014). Ydermere viste undersøgelsen at chancen for at den unge fik en fængselsdom faldt med 10% og risikoen for dødsfald blandt de unge faldt med 20%. Denne kriminalitetsforebyggende sammenhæng bliver bekræftet i et lignende studie fra Chicago, hvor risikoen for at den unge fik en dom, ligeledes faldt hvis de var i fritidsjob (Alam, Carling og Nääs 2015).

Disse unge blev altså mere motiveret til at gå i skole, og klarede sig bedre, end de unge som ikke havde et fritidsjob, samtidig med at risikoen for kriminalitet faldt. Alligevel viser dette amerikanske studie, at unge med et fritidsjob til trods for dette, ikke har bedre chancer for at få en universitetsuddannelse, og at deres samlede indtjening faktisk var lavere end unge der ikke havde haft et fritidsjob. Ydermere viser undersøgelsen at det i USA kun var de forholdsvist ressourcestærke unge, hvor fritidsjob havde en positiv indvirkning. Denne pointe står i stor kontrast til de ovennævnte danske undersøgelser, som netop entydigt viser, hvor stor en positiv effekt det har på både beskæftigelses- og uddannelsesniveaut, at der bliver prøvet kræfter med arbejdsmarkedet i ungdomsårene (FRAK 2018).

I en mere nordisk kontekst stemmer undersøgelsesternes resultater mere overens med de tendenser der ses i Danmark. Eksempelvis kan nævnes en svensk undersøgelse, der erfarer at fritidsjob i sommerperioden havde en positiv betydning for pigers beskæftigelse i gymnasieperioden, og at det endda medførte en øget lønindkomst senere hen i livet (Alam, Carling & Nääs 2015) (Den Sociale Kapitalfond 2017).

En naturlig årsagsforklaring på disse polariserende resultater der er mellem disse studier, er den store forskel i samfundsopbygningen i henholdsvis USA, Danmark og andre nordiske lande. Dette gælder både i uddannelsessystemet og på beskæftigelsesområdet. Ligeledes kan en årsagsforklaring her findes i at der samfundsmæssigt ikke i samme omfang afsættes ressourcer til at støtte og hjælpe de særligt udsatte unge i arbejde, hvorfor der ikke vil høstes samme positive gevinster ved unge fra ressourcetsvage familier. Ydermere beror de amerikanske undersøgelser udelukkende på fritidsjob henover en sommerferieperiode, hvorfor resultaterne deraf heller ikke er direkte sammenlignelige.

1.4. Definition af fritidsjob

Fritidsjob kan være en flyvsk størrelse. En definition af fritidsjob kan lyde sig på en lønnet beskæftigelse, som unge har samtidig med at de er tilknyttet grundskolen eller en ungdomsuddannelse (Aner og Jensen 2012: s. 5). (Hansen 2011). Fra undersøgelse til undersøgelse er det meget forskelligt i hvilket omfang der menes, når der bliver refereret til et fritidsjob. Der vil unægteligt være forskel på at arbejde 10 timer om året, om måneden eller om ugen for de unge. For at sikre at de forskellige undersøgelses resultater er sammenlignelige, vil det være bedst at bero samme udgangspunkt i hvad der bliver defineret som værende nok arbejdstimer til at blive kategoriseret som nok til et fritidsjob. I de fleste studier foretaget på området ligger minimumsgrænsen på en årlig lønindkomst på 10.000 kr. (Se eks. Den sociale kapitalfond 2017 og Aner & Jensen 2012). Denne afgrænsning tages der ligeledes udgangspunkt i, i nærværende projekt, da det forventes at fritidsjobbet bliver nødt til at have en vis omfang og varighed for at have en mærkbar betydning for den unges trivsel og dermed en potentiel kriminalpræventiv virkning.

1.5. Økonomisk gevinst for samfundet

Økonomisk er der heller ej nogen tvivl om, at det kan svare sig at hjælpe de unge i et fritidsjob. At implementere en ung i et fritidsjob koster i gennemsnit cirka 12.000 kr. (Aalborg Kommune 2020). I sammenligning hertil estimeres det, at de unge der blev implementeret i et fritidsjob bidrog med mellem 65.000-80.000 mere til den offentlige statskasse frem til de blev 25 år, sammenlignet med dem der ikke havde et job. Den sideløbende offentlige besparelse er i denne beregning ikke talt med, hvorfor gevinstpotentialer er endnu større når besparelser på sagsbehandler, kommunal administration, potentiel offentlig forsørgelse eller lignende bliver talt med (Den Sociale Kapitalfond 2017: 2). Dette er uden den overvejelse at den udsatte unge får muligheden for at vedholde sig den kriminalitetstruede livsstil, hverdag og miljø. Derved risikerer den unge at ende i kriminalitet og en eventuel statsbetalt fængselsplads til 1800kr/døgnet bliver aktuel i stedet, hvorfor differencen ender med at blive enorm (Fængselsforbundet 2014).

Ydermere kan disse tal sammenholdes med de mere langsigtede gevinster på et højere uddannelsesnivea og større lyst til beskæftigelse over et langt livsforløb. En sådan besparelse kan ikke på samme måde direkte opgøres i data, men analysechef Kristian Thor Jakobsen skønner at en besparelse på en erhvervsuddannet holdt op mod en ufaglært i samme fag, ligger

på cirka 4 mio. kr. (FRAK 2018). Der er altså ingen tvivl om at det økonomisk er en rigtig god investering for samfundet at sikre en fritidsjobsindsats til udsatte unge i en tidlig alder.

1.6. En aktuel problemstilling

Fritidsjob er ligeledes aktuel i en mere nutidig kontekst. Fra så nyligt som den 31.07.2022 bliver fritidsjobsindsatsens virkning italesat. Gunvor Christensen, der er ph.d. i sociologi og projektchef for VIVE, sætter med rosende ord fokus på hvor vigtigt det er, at der kommunalt bliver igangsat indsats, for at hjælpe særligt udsatte unge i gang med et fritidsjob, og hvor virkningsfuldt det er for de unge – både nu og på længere sigt (Frigaard 2022). Udtalelsen sker på baggrund af et nyt initiativ i Randers Kommune, hvor udsatte unge bliver ansat til at udarbejde content til sociale medier, som et led i det trivselsfremmende arbejde med denne gruppe unge. Derved understreges det, at fritidsjob blandt udsatte unge er et aktuelt emne, hvor der løbende bliver igangsat nye indsats, der kan gavne målgruppen.

1.7. Fritidsjobsindsatsen i Aalborg Kommune

I ovennævnte undersøgelse fra Den Sociale Kapitalfond stod det klart, at unge fra ressourcestærke familier, med dansk etnicitet og fra et ikke udsat boligområde med større sandsynlighed på egen hånd kunne få et fritidsjob, og deraf høste gevinsterne (Den Sociale Kapitalfond 2017). Modsat er dette ikke tilfældet ved de mere udsatte unge, hvorfor det understreges, hvor det er, at der kommunalt bliver iværksat indsats, der hjælper de mere udsatte og kriminalitetstruede unge i gang med et fritidsjob. På landsplan er der fokus herpå, men metoden og fremgangsmåden til på bedst mulig vis at hjælpe de unge, er forskellig fra kommune til kommune.

I Aalborg Kommune har man siden 1997 hjulpet udsatte unge mellem 13 og 17 år med at komme i fritidsjob. Den indsats der i Aalborg hjælper de mest udsatte unge, der måske ellers ikke ville have de samme præmisser for at komme i gang med et fritidsjob, til at få et arbejde, er organiseret omkring Fritidsjob Aalborg, der er tilknyttet Center for Tværfaglig Forebyggelse i Aalborg Kommune. Fritidsjob Aalborg er altså ét af flere led i den overordnede forebyggende indsats for udsatte unge, og for unge med særlige behov (Aalborg Kommune 2020: Side 1f). Fritidsjobsindsatsen foregår i et tæt samarbejde med kommunens fritidscentre, da de ansatte har det bedste udgangspunkt til at vide hvilke unge, der kunne drage nytte af at komme

i et fritidsjob. I hvert fritids- og ungdomsklub er der en medarbejder, der bærer ansvaret for at sikre at der bliver taget hånd om de unge der ønsker fuld eller delvis hjælp og støtte til at komme i et fritidsjob. Dette tilbud gælder egentlig alle unge, uanset hvorvidt de er udsatte eller ej. Her skal den unge kunne modtage sparring i en jobsøgningsproces med alt fra at skrive et ansøgning, til at etablere kontakt til virksomheder og vejledning om overvejelser inden en jobsamtale. Fritidsjobsindsatsen foretager dog en ekstra indsats på netop de unge, der vurderes som værende særligt udsat og kriminalitetstruet. Her bliver en aktiv del af det kriminalitetsforebyggende og trivselsfremmende arbejde, at forsøge at hjælpe den udsatte unge i et fritidsjob. Dette kan blandt andet ske gennem virksomhedssamarbejder, der er villige til at gøre en ekstra indsats for at implementere den unge på arbejdspladsen. Ligeledes er der gennem Fritidsjobsindsatsen afsat midler til at give en økonomisk støtte, i form af op til et halvt års løn til arbejdspladser. Dette tilbud bliver brugt i de situationer, hvor den unge på anden vis måske ikke ville kunne etablere eller vedholde et arbejde, eller hvor det kræver ekstra tålmodighed eller længere oplæring end ved en almindelig ansættelse, hvorfor arbejdsgiveren bliver økonomisk kompenseret herfor. Disse afsatte midler muliggør derved en ansættelse og en start på arbejdsmarkedet for udsatte unge, der ellers ikke have været mulig.

Fritidsjob Aalborg har en vision om at være så kommunedækkende som muligt, og sikre at dække alle områders unge lige godt. Alligevel ses der en klar tendens til at unge fra Aalborg by er overrepræsenteret i at modtage hjælp, og unge fra yderområderne altså er sat i baggrunden (Aalborg Kommune 2020: side 6). Da det må antages at der er lige så meget brug for en implementering af fritidsjob ved disse unge, som inde i byen, er det problematisk at der her er så stor forskel. Årsager til at Fritidsjob Aalborg ikke implementerer flere unge i job i yderområderne kan være mange. Det kan skyldes at virksomhederne og aktørerne omkring de unge i landdistrikterne her hjælper de unge lokalt, fordi udbuddet af virksomheder er mindre og den lokale tilknytning her afhjælper noget af problemet. Ligeledes kan en forklaring også være at gruppen af unge er anderledes sammensat i landdistrikterne end i Aalborg. Om ikke andet er der ikke i denne analyse taget højde for forskelle heri, og problematikkerne som udsat ung i land- og byområderne i store træk vurderes at omhandle det samme, og deraf give samme resultat.

1.8. Fritidsjobsindsatsens målgruppe

At være udsat ung er jævnfør risikofaktorerne af mange forskellige karakterer. De unge, Fritidsjobsindsatsen i Aalborg fokuserer på, kan være udsat og kriminalitetstruet af flere

forskellige årsager. Et eksempel kan være diagnoser som ADHD, aspergers, angst eller spiseforstyrrelser, der gør det svært at tilgå arbejdsmarkedet på almindelig vis. Med disse diagnoser kan der ligeledes være vanskeligheder i forhold til at indgå i skolesystemet, hvorfor et fritidsjob her kan fungere som et godt supplement. I disse situationer hvor den unge ikke passer inden for de samfundsstrukturelt opstillede rammer som skole repræsenterer, er den unge mere udsat for at føle sig som afvigende fra normen og derfor eksponeret for at ende i et kriminelt miljø med andre normafvigere.

En anden gruppe unge der anses for at få noget positivt ud af et fritidsjob, er unge der kommer fra resourcesvage hjem eller fra sociale udsatte boligområder. Disse unge har ofte behov for at komme hjemmefra af forskellige årsager. Ligeledes er der i disse hjem ofte ikke rollemodeller til at bygge et ønske om et stabilt arbejdsliv, og heller ej overskud til på egen hånd at hjælpe den unge på vej ind i arbejdsmarkedet. Ydermere er der i disse boligområder større tendens til dannelse af usunde og kriminalitetsfremmende (sub)kulturer (Jensen 2010: 4). Unge med en anden etnisk herkomst end dansk er også i fokus ved fritidsjobsindsatsen. Som med ovenstående gælder det også her at manglende integration af familien, kan problematisere den almene vej til arbejdsmarkedet.

Slutteligt kan det også være unge der allerede er på vej ind i en kriminel løbebane. Her vil det at få nogle gode erfaringer med erhvervslivet, nogle individuelle succesoplevelser baseret på egen formåen og kunnen, i mange tilfælde virke kriminalpræventivt i sig selv. Ydermere oplever den unge at få en kontinuerlig økonomisk gevinst ved det arbejde de ligger for dagen, og denne stabilitet er ligeledes en rigtig god erfaring for dem at få med videre. Derfor vurderes fritidsjob ligeledes her at være givende for den enkelte unge.

1.9. I Aalborg som i resten af landet

Som beskrevet i ovenstående er det primære fokus i nærværende opgave med udgangspunkt i Aalborg Kommune. Hertil skal naturligvis sættes spørgsmålstejn ved hvorvidt det er muligt at generalisere Aalborg Kommunes case til landets andre kommuner, og dermed eskalere resultaterne heraf op, som værende resultater og konklusioner der er gældende på landsplan. Der vil her kunne argumenteres for at de problemstillinger, oplevelser og gevinster de oplever i Aalborg Kommune vil være de samme for unge bosiddende i Næstved Kommune og så videre, hvorfor der konkluderes at undersøgelsens problemformulering og heraf resultater også passer på resten af landet. Overvejelser herom vil blive uddybet i afsnit 12: *Kvalitetskriterier*.

2. Afgrænsning

Der tegner sig altså ud fra ovenstående et tydeligt billede af at fritidsjob for udsatte unge er en aktiv medspiller i hvordan de unges liv former sig. Det bliver tydeligt at det har en positiv effekt på flere parametre i ligeså vel deres nuværende, som fremtidige trivsel. Ydermere bliver det også understreget at fritidsjob for den unge har en kriminalpræventiv effekt. Men hvad er det der gør, at det at den unge får et fritidsjob er med til at afholde ham/hende fra at begå kriminalitet? Hvorfor virker disse tiltag som eksempelvis Aalborg Kommune har etableret med at aktivere de måske mest sårbare og udsatte unge i et fritidsjob så godt på den enkelte ung? Og hvilke årsager kan der være til at denne personlige udvikling og trivsel virker kriminalitetsforebyggende? Det er spørgsmål der opstår, og som dette speciale søger at belyse. Denne sondren resulterer i en problemformulering, der lyder som følgende:

3. Problemformulering

Hvordan oplever udsatte unge at have et fritidsjob, og hvordan afholder det dem fra kriminalitet?

3.1. Kriminologisk relevans

I nærværende undersøgelse ligger der altså et fokus på den unges oplevelser og der kan måske derfor stilles spørgsmålstejn ved i hvor høj grad deres subjektive oplevelse af fritidsjob er kriminologisk relevant. Dog er de unge der kvalificerer sig til hjælp og økonomisk støtte fra Fritidsjobsindsatsen alle vurderet som værende kriminalitetstruet i større eller mindre omfang. Hvad den primære årsag til denne vurdering er, varierer i alt fra manglende samfundsintegrering, psykiske problemer, dårlig skolegang eller mistrivsel i hjemmet. Ikke desto mindre gør det faktum, at disse unge er kriminalitetstruet, det kriminologisk relevant at høre om deres hverdagsliv og subjektive fortællinger, og hvordan implementering af fritidsjob influerer dette.

Ydermere findes formålet med undersøgelsen altså ikke i at lave en effektevaluering om hvorvidt fritidsjobsindsatsen virker eller ej, men derimod at lægge fokus på hvordan disse unge oplever fritidsjob i deres kriminalitetstruede hverdag, og hvordan dette medvirker til at afholde dem fra kriminalitet.

4. Projektdesign

Problemfelt	
Afgrænsning	
Problemformulering	<ul style="list-style-type: none">•Kriminologisk relevans
Teoretisk ramme	<ul style="list-style-type: none">• Sociale bånd m/ Hirschi• Stemplingsteori m/ Becker• Subkultursteori m/ Cohen
Videnskabsteori	
Metode	<ul style="list-style-type: none">• Semistrukturerede interviews• Valg af informanter og adgang hertil• Informeret samtykke• Interviewguide• Interviewsituationen• Analysestrategi og meningskondeksering
Analyse	<ul style="list-style-type: none">• Udsatte unge i et fritidsjob• Fritidsjob i en kriminalitetstruet hverdag• Fritidsjob og selvidentitet• Fritidsjob og det usunde fællesskab• Gevinst for fremtiden
Diskussion	
Konklusion	
Litteratur	

5. Forskningsstrategi

Ligesom med mange andre formende elementer til undersøgelsen, tages der på forhånd stilling til undersøgelsens forskningsdesign, som forstås som den overordnede struktur af projektet (De Vaus 2013: 8). I undersøgelsen er jeg interesseret i at forstå de unges oplevede livsverden og

betydningen heraf. Undersøgelsen tager altså udgangspunkt i det empiriske materiale, og inddrager teori og eksisterende forskning til at forstå og forklarer empirien, hvorfor undersøgelsens strategiske tilgang er induktiv (De Vaus 2013:14). Denne tilgang vil være gennemsyrende i undersøgelsens metodiske tilgang, analyse og udformning heraf. Teorien inddrages altså for at forstå empirien, og ikke for at teste den. Dette vil blive uddybet i nedenstående afsnit.

6. Teoretisk ramme

I nedenstående afsnit præsenteres projektets teoretiske ramme, der vil danne grundlag for en forståelse af det empiriske materiale. Hensigten er ikke her at efterprøve disse teorier, men at give en bedre forståelse af årsagen til de positive og kriminalpræventive gevinster den unge får ved at få et fritidsjob, og ligeledes et indblik i hvorfor det virker kriminalpræventivt. Disse teorier skal ikke fungere som en årsagsforklaring for hvorfor de unge oplever fritidsjobbet som de gør, men derimod bidrage med et bedre indblik i hvilke aspekter af fritidsjobbet der for de unge virker trivselsfremmende og kriminalitetsforebyggende. Da årsagen til ungdomskriminalitet, og ikke mindst en mulig forebyggelse heraf, er af stor samfunds- og forskningsmæssige interesse og ligeledes en stor del af det kriminologiske felt, findes der mange relevante teoretiske perspektiver, som kan være behjælpelig med at besvare og belyse nærværende undersøgelses problemformulering. På baggrund af det empiriske materiale er der valgt en række teorier, der menes bedst at komplimentere empirien og problemformuleringen. Supplerende teoretiske perspektiveringer vil dog i analysen inddrages til en perspektivering og nuancering, hvis dette findes relevant for udformningen af undersøgelsens resultater .

Først vil Travis Hirschis kontrolteori blive præsenteret for at opnå en forståelse for hvad der (potentielt) afholder de unge fra at begå kriminalitet. Dette efterfølges af Howards Beckers stempelingsteori, for at få et indblik i hvordan det påvirker de unge at være afvigende, og hvordan dette kan afhjælpes med et fritidsjob. Dernæst vil Albert Cohens teoretiske aspekter på subkultur inddrages. Dette gøres for at få en forståelse for hvad der identitetsmæssigt ved de unge indhentes fra deres sociale omgangskreds, og hvorvidt dette ændrer sig ved at få et fritidsjob.

6.1. Sociale bånd m/ Hirschi

For at få et indblik i hvilken kriminalpræventiv betydning fritidsjobbet har for de unge, kræver det en forståelse af hvad det er der afholder den unge fra at begå kriminalitet. Det kan den amerikanske sociolog og kriminolog Travis Hirschi hjælpe med at give en forståelse af. Hans teori belyser hvad der afholder individet fra at begå kriminalitet. Hirschi argumenterer egentlig for at vi alle som udgangspunkt er i stand til at begå kriminalitet, og det som udgangspunkt er unaturligt for os ikke at begå kriminalitet. I stedet for at spørge hvorfor vi som mennesker begår kriminalitet, vender han altså spørgsmålet på hovedet og spørger: Hvorfor begår vi ikke kriminalitet? Det der afholder os er, ifølge ham, de stærke sociale bånd til den omverden vi har omkring os (Hirschi 2018: 175).

Jo stærkere sociale bånd vi har, jo større vil den selvkontrol det vil kræve at afholde sig fra at begå de kriminelle handlinger være. Det vil den på baggrund af en frygt for at miste de dele af tilværelsen hvori deres sociale bånd opstår eller er tilknyttet. Det er altså med udgangspunkt i den tilværelse de unge har opbygget, og de mennesker der er en del af denne tilværelse, at den aktive beslutning om ikke begå kriminalitet bliver truffet. Det gør den på baggrund af en frygt for risikere at miste det de har opbygget hvis den kriminelle handling begås og denne ikke bliver accepteret eller godkendt af deres nærmeste. Indgåelse eller afbrydelse af disse signifikante sociale bånd kan dermed være afgørende for om den unge begår kriminalitet eller ej.

Hirschi opdeler de sociale bånd i 4: *Attachment*, *commitment*, *involvement* og *belief*. Den førstnævnte omhandler de personer og relationer den unge har nært omkring sig. Den unge er investeret i disse relationer, og går generelt op i hvad disse mennesker tænker om hans/hendes handlinger. Disse relationer og tanken om at skuffe dem eller i værste fald at miste dem hvis de finder ud af at den kriminelle handling er begået, afholder det altså fra at gøre det til at starte med – medmindre disse relationer vil acceptere eller bevilge det (Hirschi 2018: 168). Modsat virker det altså ikke kriminalpræventivt for den unge hvis disse tætte sociale bånd er indgået med relationer som bevilger eller godkender den unges kriminelle handlinger. Her bliver det i relationen socialt acceptabelt, og den kriminalpræventive virkning de sociale bånd ellers skulle have, går tabt. I relation hertil kan de ovenstående beskyttelses- og risikofaktorer nævnes. I en tryk og stabil barndom og opvækst med et sundt forældre-barn-forhold som har båret bræg af omsorg, god kommunikation og intern tillid vil denne tætte relation fungere som en indirekte kontrol for at afholde den unge fra begå kriminalitet.

Commitment beskriver niveauet af dedikation investeret af den unge i hans/hendes daglige fremgang og mål. Hirschi mener, at en person, der allerede har investeret en stor rum tid, ressourcer og energi i at opnå noget i sin tilværelse, ikke vil risikere at miste det ved at begå et lovbrud. Her eksemplificeres denne type social kontrol med skole, uddannelse og karakterer. En ung, der har investeret meget tid for at opnå gode karakterer har mere at miste ved en eventuel bortvisning end en uengageret elev, eller en ung der har særlige vanskeligheder ved skolen. En del af deres sociale identitet kan ligeledes ligge heri, og de ønsker derfor ikke at risikere at se dårligt ud over for venner, forældre, pædagoger eller lærere ved at have begået en forbrydelse (Hirschi 2018: 172ff). Derfor er det netop også interessant at undersøge betydningen for de unges motivation til skole og uddannelse ved at blive implementeret i et fritidsjob. Hirschi kommer også her med eksemplet om frygten for at miste sit arbejde som en motivation til afholdelse fra kriminalitet. At de har et arbejde de potentielt kan miste ved at begå et lovbrud og dermed miste den sociale accept fra kollegaer og ledelse kan altså i sig selv – ifølge Hirschi – virke kriminalpræventivt.

Med *Involvement* mener Hirschi at en ung, der er involveret og engageret i konventionelle aktiviteter naturligt har mindre tid og mulighed for at begå kriminalitet. ”*Ledige hænder er djævelens værksted*”. Hirschi pointerer at hvis den unge i dagligdagen er beskæftiget med sunde og prosociale aktiviteter kan de ikke bruge selv samme tid på at begå lovbrud (Hirschi 2018:s. 175). Hvorvidt disse aktiviteter er af akademisk, sportslig, social eller beskæftigelsesorienteret karakter er underordnet i denne kontekst, men disse styrker altså den selvdisciplin, der er nødvendig ved den unge, for at modstå at begå kriminalitet. Groft opstillet er mere beskæftigelse og aktivering af den unge altså ensbetydende med mindre sandsynlighed for at den unge begår kriminalitet. Derfor er både Aalborg Kommunes fritidscentre og fritidsjobsindsatsen af afgørende kriminalpræventiv betydning for at den unge får en mulighed for at blive aktiveret og indgå sunde sociale relationer.

Slutteligt i opdelingen af de sociale bånd nævner Hirschi *Belief*. Dette refererer til troen på og gyldigheden af det almene samfunds normer og værdier. Jo bedre disse normer og værdier er blevet internaliseret, jo sværere er det at krænke dem (Hirschi 2018:177). Modsat virker det hvis der stilles spørgsmålstejn ved normerne. Da falder den unges iboende motivation til at adlyde dem også. Hvis der i hjemmet, blandt venner eller i andre sociale relationer forelægger grundværdier omkring at lovbrud er moralsk forkasteligt, forstørres sandsynligheden for at det er dette den unge handler efter. Det modsatte kan dog også være tilfældet hvis der i hjemmet eller i den sociale omgangskreds enten bliver stillet spørgsmålstejn til normerne eller der i den

unges nærmiljø bliver begået norm- og lovbrud. Det er altså af stor kriminalpræventiv betydning at sikre at den unge er i et miljø hvor de sociale relationer bakker op om samfundets almene normer og værdier. Derfor er det netop ved unge der i denne kontekst har usunde sociale relationer, enten blandt venner eller i familien, kan være en stor kriminalpræventiv vinding ved at implementere dem i et fritidsjob.

6.2. Stemplingsteori m/ Becker

Som det forstås ud fra problemfeltet er målgruppens unge særligt sårbare og udsatte. De unge hvor der er et særligt fokus er fra resourcesvage familier eller med en anden etnisk baggrund, og det er gennem den eksisterende forsknings risikofaktorer blevet tydeligt at en stor del af årsagen til at de unge ender med at være i forkerte miljøer og deri handle kriminelt er på baggrund af en stigmatisering. På baggrund heraf findes det relevant at inddrage en teoretisk forståelse af denne stempling. Den amerikanske sociolog Howards Becker beskæftiger sig hermed, og beskriver således:

“.. Social groups create deviance by making the rules whose infraction constitutes deviance, and by applying those rules to particular people and labeling them as outsiders. From this perspective deviance is not a quality of the act the person commits, but rather a consequence of the application by others of rules and sanctions to an “offender”.

The deviant is one to whom that label has succesfully been applied; deviant behavior is behavior that people so label”

(Becker 1963: s. 9).

Det er altså ikke blot handlingen i sig selv der gør den unge til afvigende, men derimod på baggrund af en fordømmelse og stempling fra andre omkring ham/hende. Når en ung begår kriminalitet - mild såvel som alvorlig – og bliver afsløret i det, er det at denne stempling finder sted, og gennem denne handling bekræfter han/hun hvad samfundet har stemplet ham/hende som. Dette er ifølge Becker skelsættende for individets selvbillede og identitetsopfattelse (Becker 1963: s. 31ff). Den unge er nu blevet afsløret som værende afvigende, og da denne stempling blev afsløret som værende sand, vil de stemplinger den unge ellers måtte have oplevet imod ham/hende, nu i højere grad blive overensstemmende med den unges egen opfattelse.

At blive samfundsmæssigt stemplet som kriminel eller afvigende fra normen kan have afgørende konsekvenser for den unges selvopfattelse, og denne forskubelse/forskydning/forvrængning af den unges selvopfattelse er problematisk i et kriminalpræventivt øjemed (Becker 1963: 32). Stemplingen kan medføre at den unge også i andre og uretmæssige situationer og henseender primært betragtes ud fra stemplingen, og den unges andre kvalifikationer og egenskaber kommer i baggrunden/sløres. (Downes & Rock 2016: 163)

Stemplingen som værende afvigende fra normen eller måske endda kriminel bliver den dominerende, og i højere grad i overensstemmelse med den unges egen selvopfattelse. Det problematiske i et kriminalitetsforebyggende øjemed er her at den unge på baggrund af denne ændring i identitetsopfattelse former sig efter det billede som samfundet har af den unge (Becker 1963: 34). Stemplingen af den unge kan altså dermed blive en selvopfyldende profeti.

Endnu mere kriminalitetsfremmende er det at en sådan stempling og ændring af identitet og selvopfattelse kan føre til dannelsen af subkulturer (Järvinen 2013: 373). De unge vil på baggrund af denne stempling samle sig og søge andre unge der ligner dem selv, har samme forudsætninger, står over for samme problemer og bliver stemplet på samme måde som dem selv (Downes & Rock 2016: 163). Heri kan de finde forståelse, sparring og et fællesskab som de ellers samfundsmæssigt føler sig både afvist og ekskluderet af, om ikke andet dette fællesskab bygger på et fundament af kriminalitet og afvigende adfærd.

6.3. Subkulturteori m/ Cohen

Som nævnt i ovenstående kommer de unge altså hurtigt til at samle sig i grupperinger på baggrund af noget genkendeligt og efter søgen af et fællesskab. Disse subkulturer har kriminologen Albert K. Cohen (1918-2014) beskæftiget sig meget med. For at forstå Cohens subkultursteoretiske pointer belyses der først om Robert K. Mertons (1910-2003) Strain Theory, da Cohens forståelse af subkultur i flere aspekter er funderet herpå, og disse også bliver relevant i analytiske aspekter (Cohen 1955: 186). Mertons budskab beror sig på at alle ikke har lige adgang til de mål der i samfundet er efterstræbelsesværdigt. For de unge hvor disse mål ikke nemt er givet og opnået, skabes der ifølge Merton et pres for at opnå disse mål – dette begrebsliggør han som *Strain*. Hvis ikke disse mål er opnåelige gennem legitime midler, forsøges de opnået via illegitime midler (Merton 1938: 177). Heraf skabes altså motivationen

til at begå de kriminelle handlinger. Disse *strains* mener Cohen også at individet er udsat for – nogle mere end andre. I forlængelse heraf pointerer han dog modsat at de unge fra arbejderklassen ikke udelukkende er interesseret i en økonomisk vinding og materielle goder (Cohen 1955: 186). Den lave status, stempling, skam og heraf *strains* er i hans forståelse alle sammen faktorer der motiverer de unge til at skabe alternative succeskriterier andetsteds end ved de samfundsgældende (Jacobsen 2013: 171ff) (Cohen 1955: 188). Disse alternative succeskriterier kan findes i det fællesskab der i subkulturen skabes. Her kan der opstå anerkendelse, magt, social accept og dermed opnåelse af nye opstillede mål. De unges kriminelle handlinger i denne subkultur er altså hverken specialiseret, planlagt eller gennemtænkt for at opnå en økonomisk vinding, men opstår derimod mere med et spontant ønske om underholdning, prestige og anerkendelse fra de andre i gruppen (Jacobsen 2013:171). Subkulturer kan her altså forstås som en alternativ kollektiv løsning på de *strains*, som den unge ellers oplever (Cohen 1955: 189). En konsekvens heraf er dog at de unge gennem denne subkultur distancerer sig fra de samfundsopstillede efterstræbelsesværdige mål og normer de i forvejen ikke kunne leve op til. Denne distancering fra samfundets normer, regelsæt, værdier og mål er altså det som fører den unge til at begå et norm- eller lovbrud (Cohen 1955:190).

7. Hermeneutikken som videnskabsteoretisk metode

I nærværende afsnit vil projektets videnskabsteoretiske tilgang belyses sammen med de mere overordnede overvejelser og forbehold der igennem projektets udformning er gjort.

Specialet er inspireret af en hermeneutisk tilgang til viden. Som forsker vil jeg altid have en forforståelse af verden, som tager udgangspunkt i mine tidligere forståelser og erfaringer. Dette danner min forståelseshorisont, hvilket influerer på, hvordan jeg orienterer, forstår og handler i verden. Det betyder samtidig også, at når jeg undersøger fritidsjobs betydning i et kriminalpræventivt sigte, så møder jeg det med min forståelseshorisont, der sætter rammen for mit blik og tilgang (Højbjerg 2013: 300-303). I den forbindelse er jeg bevidst om, at jeg gennem mit faglige virke ved Center For Tværfaglig Forebyggelse har indsamlet nogle forforståelser inden jeg begyndte at undersøge i forvejen eksisterende forskning, hvorfor det er vigtigt at få disse forforståelser italesat og redegjort.

Gennem SSP-møder, skole- og fritidsmøder, tilstandsrapporter, personunderretninger og lignende, har jeg fået en ide om hvilke indsatser der i det kriminalpræventive arbejde bliver lagt vægt på som bærende indsatser. Heri var fritidsjob en stor part. Sammen med en vurdering

af omgangskredsen, samt etablering og fastholdelse af uddannelse var det en faktor der blev brugt som pejlemærke til at vurdere den unges trivsel. Ligeledes oplevede jeg hvordan der ved opfølgning på unge med bekymrende adfærd, var sket en klar positiv udvikling hvis vedkommende var faldet godt til i et fritidsarbejde. Derfor går jeg til projektet med den forud antagelse, at fritidsjob har en kriminalpræventiv virkning, og at det påvirker de unges tilværelse til det bedre.

På trods af denne forståelse, er det af største betydning for specialet, at min forståelseshorisont ikke har en begrænsende eller styrende effekt, men at jeg derimod stadig forholder mig åbent og reflektivt gennem hele specialet. Konkret betyder det, at jeg vil forholde mig åbent under empiriindsamlingen, tilpasse, revurdere og modificere interviewguiden undervejs, hvis der skulle opstå nye og uforudsete indsigter. Ligeledes vil jeg forholde mig åbent over for nye teoretiske perspektiver, så jeg kan sætte mine forforståelser og fordomme i spil (Andersen & Koch 2015: 231-232; Højbjerg 2013: 303-304).

Ifølge hermeneutikken sker der en vekselvirkning mellem dele og helhed, hvilket betyder, at der sker en vekselvirkning mellem informanterne og forskeren, hvilket kaldes for den hermeneutiske cirkel (Højbjerg 2013: 292). Ved udarbejdelsen af indeværende speciale er det derfor ikke muligt for mig, som forsker, at stille mig selv udenfor meningsdannelsen, eftersom jeg selv spiller en aktiv rolle i empiriindsamlingen og som fortolker (Højbjerg 2013: 293, 300). Sproget er hermeneutikkens medium, hvorfor horisontsammensmeltningen mellem informanten og jeg skabes gennem den samtale interviewet skal repræsentere. Det er heri forståelse og mening opstår, hvilket stemmer godt overens med specialets metode, der præsenteres i nedenstående afsnit. (Andersen & Koch 2015: 233)(Højbjerg 2013: 303).

8. Metode

I følgende afsnit vil der blive redegjort for hvilke metodiske overvejelser og beslutninger der i projektet er truffet i forbindelse med indsamlingen af undersøgelsens empiriske materiale. Gennem hele afsnittet vil de metodiske til- og fravalg blive præsenteret sammen med argumentationen herfor. Ved at beskrive og dokumentere både for undersøgelsens fremgangsmåde, grundantagelser og løbende refleksioner, men ligeså vel for de til- og fravalg der undervejs er blevet gjort, forsøges at højne gennemsigtigheden i projektet. Herved bliver det muligt for læseren undervejs at forholde sig kritisk til resultaterne, forstå mine

overvejelserne bag de løbende valg og deraf vurdere kvaliteten af projektet (Brinkmann & Tanggaard 2015b: 523) (Riis 2012: 348).

Der vil ikke være tildelt et særskilt afsnit omhandlende de etiske overvejelser, men derimod vil disse argumenter løbende blive redegjort for. At belysningen omkring de etiske overvejelser, og handlinger herefter bliver redegjort for løbende er på baggrund af at de etiske overvejelser bør være gennemsyrende i et kvalitativt forskningsprojekt (Kvale & Brinkmann 2015a: 116).

8.1. Semistrukturerede interviews

For på bedst mulige måde at kunne besvare problemformuleringen har jeg valgt at arbejde kvalitativt. Med en undersøgelse hvis primære hovedfokus er at få et indblik i og en forståelse af den unges oplevede livsverden, kan den kvalitative metode bidrage netop hermed. I det semistrukturerede forskningsinterview er der mulighed for at forstå og få et indblik i de unges oplevelse og følelser forbundet med fritidsjobbet, samt fange de nuancer og detaljer, der ellers ikke vil komme frem ved almen social interaktion (Antoft et al. 2012: 11) (Antoft & Salomonsen 2007: 33). Derfor ses semistrukturerede interviews som værende ideel til at besvare problemformuleringen. I et semistruktureret interview er interviewformen åben med plads til dialog, nuancer og uddybelse (Kvale & Brinkmann 2015: 19; 275). Det ønskes at forstå de unges tilværelse i deres hverdagsliv og få et indblik i de til- og fravalg og hverdagssituationer de i dagligdagen står over for, og deraf hvilken betydning fritidsjobbet har haft/har for dem i denne kontekst. Ligeså vel ønskes det at få et indblik i deres egen forståelse af dét at have et fritidsjob samt betydningen heraf.

8.2. Valg af informanter og adgang hertil

For at få et indblik i de kriminalitetstruede unges oplevelse af at have fået et fritidsjob, er der af indlysende årsager ideelt for mig at komme i kontakt med netop denne målgruppe og foretage interviews med dem. Takket være specialesamarbejdet med Center For Tværfaglig Forebyggelse i Aalborg Kommune har det været muligt at foretage interviews med 6 unge i netop denne målgruppe. For at kvalitetssikre undersøgelsens resultater er det nødvendigt at gøre sig overvejelser om hvilket interessefelt Aalborg Kommune som gatekeeper har, samt hvorvidt dette potentielt kan have en betydning for hvilke informanter undersøgelsen tager sit

udgangspunkt i, og dermed kan påvirke resultaterne (Åkerström & Wästerfors 2018: 148). Disse overvejelser samt konklusioner heraf vil blive uddybet i afsnit 12: *Kvalitetskriterier*.

Hvilke ekspertinformanter jeg gerne vil i kontakt med for bedst muligt at foretage undersøgelsen, var takket være samarbejdet ligeledes op til mig, da mulighederne lå åbne allesteds. Valget på de 2 centerledere lå på et ønske om at tale med to med varierende tilgang, erfaring og geografisk placering, således at jeg sikrede at udtalelserne var så repræsentative som mulige. Som supplement hertil valgte jeg at interviewe lederen for fritidsjobsindsatsen samt de opsøgende medarbejdere. På denne måde sikrede jeg mig at udtalelserne herom ikke blot kunne henvendes mod unge der var tilknyttet en fritids- eller ungdomsklub.

Aldersgruppen på de unge har strakt sig fra 14 og helt til 18 år. Det var ønskeligt for mig at snakke med unge der aldersmæssigt var spredt, da jeg på denne måde sikrede mig at det ikke var en indsnævret målgruppe og jeg dermed udelukkende kunne udtale mig om denne specifikke aldersgruppe og disses livsverden, oplevelser, overvejelser og problematikker. Ved at mine informanter aldersmæssigt er spredt, muliggør jeg også en belysning af eventuelle problematikker i overgangen inden og efter en afsluttet 9. klasse, samt når de unge bliver myndige og overgår til andre vilkår og lønningstrin. Ligeledes får jeg her muligheden for at få et indblik i hvordan der i opstartsperioden opstår hvilke ændringer, overvejelser samt til- og fravalg de unge står over for, når et fritidsjob pludselig også er på skemaet. Samtidig giver det en mulighed for at sammenligne med udtalelser fra unge hvor fritidsjob nu er blevet en fast integreret del af deres hverdag. Afslutningsvist var det ligeledes ønskeligt at snakke med unge der var blevet myndige, og derfor ikke længere kategoriserede sig under den almene fritidsjobsindsats. Her ville jeg kunne opnå et indblik i hvordan deres liv har forløbet sig, hvordan de retrospektivt ser på at have haft et fritidsjob, samt få deres egne refleksioner på hvilken betydning det har haft for dem at få et arbejde i de skelsættende år hvor deres tilværelse kunne gå begge veje. Muligheden for sidstnævnte blev egentlig manet til jorden i begyndelsen, da de ikke længere havde kontakt med unge der var blevet 18, og derfor var røget ud af deres system. Heldet var dog med mig, da jeg foretog et interview med én af de unge på en fritidsklub. Her kom der en ung mand på 18 år på besøg, for at sige hej og fortælle hvordan det var gået ham efter han var stoppet, til de andre unge, personalet og lederen der havde hjulpet ham i job i sin tid. Han indvilgede i at snakke med mig, og på trods af manglende interviewguide med det retrospektive fokus kom der et meget givende og informerende interview med ham i hus. Deraf kom listen af informanter til at se ud som følgende:

Tabel 2: Informantoversigt.

Navn	Alder	Personlig erfaring med kriminalitet
Kim	17	Ja
Maria	14	Nej
Marlice	15	Nej
Omar	18	Ja
Pernille	17	Ja
Sofie	15	Nej
Navn	Erfaring i stillingen	Tilknytning
Sune	4 år	Fritidscenter & Aktivitetshuset
Dorthe	12 år	Midtbysjakket & Fritidsjobsindsatsen
Frank	24 år	Fritidscenter Smedegården

I et forskningsøjemed er det efterstræbellesværdigt at indsamle en så stor mængde empirisk materiale, at nye interviews ikke længere vil bidrage til nye perspektiver, nuancer eller forståelser (Tanggard & Brinkmann 2015: 32-33). Herved er der opnået et mætningspunkt i det indsamlede empiri, og nye interviews vil ikke længere bidrage med ny viden på området. På trods af de begrænsede ressourcer er der både gennem ekspertinterviewsene og ungeinterviewsene mange tilbagevendende pointer og perspektiver. Dette vurderer jeg som værende en indikator for at der er indsamlet nok empiri til at nærme sig et mætningspunkt. Betydningen af dette for projektets resultater vil blive uddybet i afsnittet 12. *Kvalitetskriterier*.

8.3. Informeret samtykke og anonymitet

Inden selve interviewsituationen er det på baggrund af etiske årsager nødvendigt at sikre sig at informanten accepterer på et informeret grundlag (Kvale & Brinkmann 2015: 79). Derfor er der blevet gjort nogle etiske overvejelser i graden af hvor informeret de unge har været ved

deltagelse i interviewet. De unge bliver ikke informeret om, at det netop er dem der er blevet taget ud til et interview på baggrund af at de har haft en vennekreds, befundet sig i et miljø eller en livssituation, der har gjort at der fra kommunens side har været en bekymring om hvorvidt den unge ender i kriminalitet. På den anden side fortæller jeg at jeg kommer fra kriminologi, og læser problemformuleringen op for dem inden interviewets start. Hvis jeg derimod fortalte dem at de ud fra et samfundsmæssigt synspunkt anses som potentielt kriminelle, vil dette også bringe etiske dilemmaer med sig. Derfor er min vurdering at informanterne er klædt bedst muligt på i det omfang der gavner dem bedst. Da flere af de unge endnu ikke er myndige, er der ligeledes sørget for et skriftlig samtykke fra den unges værge før deltagelse i interviewet. Et eksempel herpå findes i bilag 1.

Jeg har valgt ikke at anonymisere ekspertinformanterne. Det har jeg, da jeg vurderede at det ikke kunne lade sig gøre at sikre en 100% anonymisering, samtidig med at de skulle udtale sig om deres stilling, og at man som læser havde informationen om at vedkommende arbejdede i Aalborg Kommune. Alligevel er det nødvendigt at sikre at der igennem deres udtalelser ikke kan spores til nogle af de unge de udtaler sig om. Derfor er det igennem transskriptionen sikret at der ingen detaljer kan spores på de eksempler ekspert-informanterne undervejs giver. Da begge er store fritids- og ungdomsklubber med mange aktive medlemmer, vil det alligevel ikke vurderes som værende et etisk problem at informanter undervejs ytrer deres erfaring i konkrete eksempler.

8.4. Interviewguide

For at kvalitetssikre undersøgelsens resultater, er en systematisk indsamling af empirien nødvendig, hvorfor der benyttes en interviewguide (Kvale & Brinkmann 2015: 185). Dennes primære formål er at strukturere interviewet, således at jeg som interviewer sikrer at jeg kommer hele vejen rundt om alle de svar jeg for undersøgelsen søger. I et interview er det afgørende at være opmærksom på hvilken informant man sidder overfor. At interviewe unge kan give nogle metodiske og etiske dilemmaer (Bengtsson & Mølholt 2020: 194). Overvejelser om fortrolighed, svar, og eventuelle konsekvenser er derfor blevet gjort, og interviewguiden er ligeledes derfor også tilpasset herefter. Med et udgangspunkt i at modtage korte og udetaljerede svar, er det derfor bevidst valgt at fokusere spørgsmålene til de unge. Spørgsmålene er primært baseret på Hv-begyndelser, ligesom der bevidst så vidt muligt er undgået spørgsmål hvortil der blot kan svares Ja eller Nej. Ligeledes er der til størstedelen af spørgsmålene gjort brug af

underspørgsmål, for at sikre at de unge, på trods af kortfattede svar, ender med at give en fyldestgørende besvarelse. De to interviewguides kan ses i henholdsvis bilag 2 og bilag 3.

8.5. Interviewsituationen

8.5.1. De unge informanter

Alle informanterne er udelukkende rekrutteret på basis af frivillighed. De unge har altså yttret en interesse og lyst til at snakke med mig. For at møde de unge i trygge rammer, er samtlige interviews med de unge foretaget i et privat lokale i deres respektive ungdomsklub. På trods af den frivillige deltagelse kan det nemt have influeret i hvor høj grad de har lyst til at uddybe svarene til mig, i stedet for at komme ud til aftenens aktiviteter og vennerne. Særligt én aften med en ung var det et problem. Ved interviewet med Maria blev jeg informeret om fra start at der var en fodboldkamp som startede 30 minutter efter jeg startede interviewet, som Maria gerne ville deltage i. I forvejen var Maria en særligt stille pige med få ord, så at have den deadline er jeg sikker på påvirkede både hendes spørgsmål, men også muligheden for mig som interviewperson at stille alle de opfølgende spørgsmål det måtte kræve at indsamle nogle fyldestgørende svar fra hende. Ligeledes blev interviewet med Kim afbrudt (Kim: 9, 28). Efter denne afbrydelse blev jeg nødsaget til at sortere i de mest relevante spørgsmål, for at nå i mål med interviewet. Heri overså jeg spørgsmålet om hvorvidt han har været indblandet i noget kriminelt. Da han viste sig at være den mest åbne, snaksagelige og reflekterede af de unge under 18, kan denne fejl og overseelse retrospektivt have betydet et tab af en detaljerig empirisk indsigt i de miljøer, dynamikker, overvejelser og beslutninger der ville være i overgangen mellem at være en "rod" og en lovlydig ung i fritidsjob.

Afslutningsvist skal der nævnes ovennævnte situation med den 18-årige der var på visit, og gerne ville deltage i et interview. Den information bliver bragt til mig midt i interviewet med Marlice, lige da hun var i gang med at uddybe hvilken kriminalitet hendes veninder havde foretaget sig. Afbrydelsen af den åbenhed og tryghed, jeg kunne mærke hun havde i hendes efterhånden mere detaljerede og uddybede svar, kan uden tvivl have haft en påvirkning på hendes svar i den sidste del af interviewet. (Bilag 5: side 30, 16-17).

8.5.2. Eksperterne

Hvorvidt interviewene med de 3 eksperter skulle afholdes fysisk eller online lod jeg være op til de 3 informanter. På baggrund af deres tætte samarbejde med mit kontor- og arbejdsplads

ved Center for Tværfaglig Forebyggelse, var muligheden for at fange dem derinde stor, ligeledes som at det blev muliggjort at jeg fysisk mødtes med dem hvor end det passede dem bedst. Med deres travle kalender vidste jeg dog at det ikke var sikkert at de havde tiden eller muligheden for at mødes med mig fysisk. Interviewet med Dorte og Sune blev afholdt online, mens Franks interview blev afholdt en aften han alligevel var i Fritidsklubben. Egentlig var det fysiske møde at foretrække for bedre at kunne læse mimik, opnå øjenkontakt og læse kropssproget (Seitz 2016: 230). Ligeledes er der under online interviews større risiko for misforståelser, da dele af den verbale og nonverbale kommunikation kan gå tabt (Seitz 2016: 231). Spørgsmål og svar kan heraf fortolkes forkert, hvoraf det jævnfør hermeneutikken kan være svært at opnå den ønskede horisontsammensmeltning. Komplikationerne og ulemperne ved at afholde de 2 af interviewene online viste sig dog at være begrænsede. Måske qua den foregående periode med corona og deraf en større implementering af online fora som kommunikationsmedie, var begge rutinerede i at formidle sig tydeligt og afholde de nødvendige pauser, således at der intet empirisk materiale gik tabt.

Modsat blev der ved interviewet med Frank oplevet flere ulemper ved det fysiske fremmøde. Fordi interviewet blev afholdt på hans kontor i fritidsklubben, opstod der 2 gange situationer hvor det var nødvendigt for ham at afbryde interviewet for at 'slukke ildebrande'. Dette gjorde at der i flere tilfælde opstod gentagelser, både hvad angår spørgsmål og svar. Modsat vidste jeg – i kontrast til ved online interviewene, at der ikke var skemalagt andet presserende samme aften, så der var god tid til at sikre at alle spørgsmålene havde fået et uddybet svar.

8.6. Analysestrategi og meningskondensering

Det er afgørende for analysens resultat, at der forholdes systematisk og struktureret til det indsamlede empiriske materiale. Grundet undersøgelsens induktive tilgang har der været en åben kodning, hvor tematikkerne blev udformet ud fra fund i empirien (Bjørnholt & Jakobsen 2020: 220). At det empiriske materiale opdeles i kodninger, sikrer at de gentagende pointer der undervejs i empirien opstår, kommer frem fra den omfangsrige tekstmængde (Kvale & Brinkmann 2015: 262). Citaterne fra den transskriberede tekst blev inddelt i følgende temaer, der afdækker alle de mønstre og pointer, jeg fandt relevant til besvarelsen af problemformuleringen:

Tabel 3: Analysens temaer

Analysens overordnede temaer
Udsatte unge i et fritidsjob
Fritidsjob i en kriminalitetstruet hverdag
Fritidsjob i en selvidentitet
Fritidsjob i et usundt fællesskab
Gevinst for fremtiden

Under disse 5 temaer, var der yderligere udarbejdet en disposition til underemner, der skulle skabe en god struktur og rød tråd gennem hele analysen og ligeledes sikre at ingen af temaerne overlappede. Hvis der undervejs blev fundet interessante citater, der ikke passede ind i ovenstående tematikker, blev disse gemt i et dokument for sig, således at der blev sikret at det empiriske materiale blev udtømt for materiale der kan belyse undersøgelsens problemformulering. For at overskueliggøre denne proces blev citaterne skematiseret på følgende måde:

Tabel 4: Eksempel på kodning

Navn	Citat med reference	Meningskondenserende pointe
Sune	<i>”Helt sikkert. Det her med at unge mennesker har brug for at være en del af et fællesskab. Og hvis man ikke er en del af et sundt fællesskab, så skal du nok finde et usundt fællesskab at være en del af. For alle skal have et fællesskab!” (Sune: side 33, 26-30) ¹</i>	Behovet for at indgå i et fællesskab

Herved blev der skabt en god struktur og overskuelighed, således at citaternes primære pointer letter kunne sammenlignes, med henblik på at udforme en gennemarbejdet analyse (Brinkmann & Tanggaard 2015: 50).

¹ Henvisninger til det transskriberede materiale gøres på følgende måde: (Navn: Sidetal, linjenummer)

9. Analyse

I nærværende analyse vil det empiriske materiale fra de 6 interviews med de unge sammenholdes med udtalelserne fra de 3 ekspert-informanter, det eksisterende forskning på området og den teoretiske forståelsesramme, for på bedst mulige måde at besvare problemformuleringen.

9.1. Informanter

9.1.1. Præsentation af unge informanter

Tabel 5: Præsentation af unge informanter

Informant nr. 1: Kim
<p>Den første informant jeg snakker med hedder Kim. Han er 17 år, afslutter snart 9. klasse og har haft fritidsjob siden han var 13 år. Kim er nyopstartet i en stilling som opvasker i en restaurant/vinkælder, som han selv har skaffet (Kim: 2, 26-27). Tidligere var han ansat i en Rema 1000 i lokalområdet, men blev efter få måneder fyret. Mange af hans klassekammerater arbejder her, og han går derfor nu glip af det positive fællesskab der er forbundet hermed.</p> <p>Tidligere har Kim har været lidt en 'rod' som han selv beskriver det, men efter et år på kanten af loven er han nu motiveret til at komme på rette kurs.</p>
Informant nr. 2: Maria
<p>Den næste jeg snakker med er en lille sky pige, der ikke gør meget væsen af sig. Maria, som vi her kalder hende, er 14 år gammel, og går i 7. klasse. Udover at gå i skole arbejder hun sammen med en veninde i en børnehave i nærområdet et par gange om ugen. (Maria: 12, 27). Under hele interviewet kigger hun ned i gulvet, og svarer for det meste kun med enstavelsesord. Selvom Maria virker som en introvert og usikker pige bliver jeg informeret om at hun er en del af en meget usund pigegruppe i Århus, som ofte bliver indblandet i en form for kriminalitet. Med fritidsjobbet mener hun dog ikke at tiden til at komme til Århus er så hyppigt som tidligere.</p>
Informant nr. 3: Marlice
<p>Marlice er i kontrast til Maria noget mere udadvendt og imødekommende. Hun er 15 år, går i 8. klasse og arbejder i fritidscentret. På trods af hendes udadvendte og velfungerende</p>

facade er hun blevet ansat på baggrund af generel mistrivsel, ensomhed og usikkerhed, og at hun søger til usunde fællesskaber som tidsfordriv.

Informant nr. 4: Omar

Den tidligere nævnte informant, der på trods af at han egentlig er blevet 18, og ikke længere er tilknyttet et fritidscenter, alligevel kom på besøg og gerne ville snakke med mig hedder dæknavnet Omar. Han virker som en moden ung mand, der går i 2.g, og har et fritidsjob ved siden af. Omar har en kriminel fortid, og påpeger at det netop er fritidsjobbet der har været den bærende faktor til at han er der hvor han er i dag.

Informant nr. 5: Pernille

Pernille er 17 år gammel, og arbejder egentlig pt. fuldtid i den Rema 1000, som hun startede som deltidsansat i. Hun har afsluttet 9. klasse, og ved nu ikke hvad næste uddannelsestrin skal være. Både angst og depression fylder ved Pernille, men hendes arbejde i Rema afhjælper situationen gevaldigt. Derudover har hun et hashmisbrug, og hendes noget ældre vennekreds tager nogle hårdere stoffer. Pernille stortrives til gengæld i hendes arbejde, og føler at jobbet giver hende livsmod og mening.

Informant nr. 6: Sofie

Den sidste informant ved dæknavnet Sofie, er 15 år og går i 9. klasse og arbejder i Rema 1000. Sofie virker ved første møde som værende en almindelig velfungerende pige, uden nogen farer for at hun skulle være kriminalitetstruet. Hun kommer fra en velhavende, stabil og opbyggende familie, har gået til håndbold de sidste 6 år, og kommer ofte i klubben. Hendes situation har dog udviklet sig gevaldigt det sidste år. Inden havde Sofie meget lav selvværd, ikke mange venner, og dem hun havde var i et usundt miljø, hvor hun heri kontinuerligt søgte bekræftelse. Fritidsjobbet har ifølge centerlederen medvirket til at hendes selvtillid er vokset, og hun nu ikke længere er så let påvirkelig hvad angår det usunde miljø.

9.1.2. Præsentation af ekspertinformanter

Tabel 7: Præsentation af ekspertinformanter

Ekspertinformant nr. 1: Sune
Den første informant hedder Sune og er leder af Fritidscenter & Aktivitetshuset i Nørresundby. Han har været ansat i stillingen i knap 4 år. I centret er der cirka 250 aktive medlemmer, hvoraf der dagligt er mellem 20 og 40 besøgende i ungdomsklubben. Sune går meget op i at den unge skal føle sig integreret på arbejdspladsen, og så har han et særligt fokus på det kriminalpræventive arbejde ved de unge.
Ekspertinformant nr. 2: Dorte
Dorte har været leder af Midtbysjakkets siden år 2010. Midtbysjakkets ligger i Aalborg C, og har til kerneopgave at få kendskab til de udsatte unge der færdes i Aalborg og omegn. Ved at inkludere Midtbysjakkets perspektiv kommer der her en anden forståelse af de unge der ikke er aktive medlemmer i fritids- eller ungdomsklubberne. Under Midtbysjakkets kriminalpræventive initiativer ligger Fritidsjobsindsatsen, som Dorte derfor har en stor indsigt i og kendskab til.
Ekspertinformant nr. 3: Frank
Den sidste informant hedder Frank, har været Leder af Fritidscenter Smedegården i Aalborg Øst siden år 1998. Udover de 24 år i stillingen, arbejdede han som pædagog i området i 10 år forinden, og voksede selv op i området og kom i fritidscenteret da han var ung. Han er altså en 'garvet knægt', som han selv udtrykker det, og har derfor en stor indsigt i de problematikker de unge står med, men ligeså vel i udviklingen, og deraf hvorvidt de unge fortsat holder sig fra kriminalitet efterfølgende (Frank: 56, 15).

9.2. Udsatte unge i et fritidsjob

For at kunne besvare hvordan de unge oplever at få et fritidsjob, samt hvordan det afholder dem fra kriminalitet, er det nærliggende først at se på i hvilke tilfælde og med hvilke unge implementering af fritidsjob vil give bedst mening. Heri har de 3 fagpersoner gennem deres erhverv erfaret hvor den største gevinst er at hente, og derved hvad den primære målgruppe afgrænser sig ved. Enigheden om denne målgruppe er stor, og den tydelige fællesnævner er at det er unge med problematikker, både af faglig, personlig og/eller social karakter (Dorte: 45-

46, 23-3) (Sune: 9, 21-22) (Frank: 62, 5-6). Dette kan udforme sig i alt fra lavt bemidlede forældre, anden etnicitet, psykiske udfordringer eller diagnoser, boglige udfordringer eller social usikkerhed og manglende vennekreds. Flere af disse faktorer vil blive uddybet senere.

At prøve kræfter med arbejdsmarkedet i løbet af ens ungdomsår, er for mange unge en naturlig del af opvæksten og en selvfølge at få mulighed for. For disse udsatte unge er dette dog ikke tilfældet. Som nævnt i ovenstående er mange af disse fra ressourcetsvage familier, hvor der ikke naturligt er hjælp at hente til at søge, opstarte og ikke mindst at fastholde et arbejde. Mange af disse unge kommer fra familier, hvor den generelle støtte og opbakning ikke er på niveau med deres klassekammeraters, og hvor overskuddet hverken er til at hjælpe den unge i fritidsjobbet, men ligeså vigtigt at hjælpe den unge med at fastholde det.

I de situationer der kan opstå med uenigheder, udfordringer, misforståelser eller fejl fra de unges side på en arbejdsplads, er det nødvendigt at have et bagland der kan guide, hjælpe og støtte den unge i at beholde sit arbejde. Jævnfør risikofaktorerne beskrevet i problemfeltet har familiens ressourcer stor betydning for hvorvidt den unge kommer i kriminalitet eller ej. Denne betydning nikker alle 3 eksperter genkendende til (Sune: 27, 30) (Dorthe: 54, 17-20) (Frank: 58, 23-24). I det kriminalitetsforebyggende arbejde, som de hver dag laver med de unge, oplever de hvor stor en påvirkning baglandets støtte, opbakning og motivering har på hvordan den unges hverdag udformer sig. Unge der kommer fra ressourcestærke familier, finder selv et fritidsjob, og bliver ligeledes hjulpet med de eventuelle bump på vejen, der måtte være i de første spadestik i arbejdsmarkedet. Sune beskriver eksempelvis hvordan der i ressourcestærke familier er overskud til at kontakte arbejdsgiver ved eventuelle fejltagelser fra den unges side, i stedet for ”[At det] jo bare ender med at gå i hårdknude, og med en opsigelse. Men værst af alt et nederlag for den unge. Endnu en.” (Sune: 16, 7-8). De ressourcetsvage unge har ikke denne opbakning hjemmefra, og vil derfor hurtigere potentielt miste jobbet ved uoverensstemmelser. Den unge vil ikke opleve den opbakning, hjælp og støtte, til at vedblive sig stillingen og redde og afhjælpe eventuelle bump på vejen, som man ville kunne hente i et ressourcestærkt bagland.

Ekspertene pointerer dog at støtte og opbakning i en ellers ressourcetsvag familie kan vise sig på flere måder, og selv med manglende viden om og tilknytning til arbejdsmarkedet, er det muligt at hjælpe de unge på rette vej. Dorthe beskriver:

“Der er også kontaktpersoner der kommer, det er sågar forældre der kommer som har hørt om os, (...) jeg vil egentlig ikke sige at de har opgivet de unge, det har de

bestemt ikke, men de har tænkt på 'kunne det her så ikke hjælpe'. Så kommer de ind til os efter hjælp."

(Dorthe: 37, 24-27).

Samme frustration som beskrevet ovenfor og heraf taknemmelighed for indsatsen, oplever Sune blandt de udsatte unges forældre. Tilbage meldingen fra hjemmet lyder sig på en begejstring og lettelse over hjælp og støtte til de unge, fordi de ikke selv har haft hverken kompetencer eller ressourcer til at være der for deres teenage-barn (Sune: 27-28, 30-4). Ligeledes opstår denne følelse af afmagt på baggrund af situationer med tidligere søskende/børn, hvor det ikke er lykkedes at forebygge kriminalitet og disse derfor er endt på et sidespor. Eksempelvis er der ved Omars tilfælde en storebror der har været i fængsel. I denne situation giver Hirschi en teoretisk forståelse af vigtigheden af hvilken indflydelse storebroren har på Omars beslutninger og handlinger. Hvis der både bliver sat spørgsmålstejn til de samfundsoptillede normer og love, i hans uhensigtsmæssige omgangskreds samt ved hans bror, er der større risiko for at han ender i kriminalitet, og ligeledes sværere for ham at komme ud af det. Derved har det i en situation som Omars været afgørende at der skete en tidlig kriminalpræventiv indsats i form af fritidsjob, som gjorde at han ikke nåede at komme for langt ud i et dårligt miljø (Omar: 40, 19).

At de unges forældre selv opsøger medarbejdere fra fritidsjobsindsatsen tydeliggør at der er blevet skabt et positivt omdømme og en taknemmelighed omkring fritidsjob og implementering heraf blandt forældrene. Som Sune beskriver det, er det blandt forældrene i lokalsamfundet noget, der "*ryger rundt på vandrørene*" (Sune: 22, 13), hvilket har den naturlige følgevirkning at det kommer ud til flere, og dermed altså mulighed for at opnå samme kriminalitetsforebyggende resultat andetsteds. Ydermere oplever de unge en stigende interesse og motivation fra forældrene der ikke har prøvet kræfter med det danske system før nu, til at give det et forsøg. De unge fra disse familier oplever en succesfølelse af at have opnået en indsigt og forståelse af hvordan det danske arbejdsmarked fungerer. Det smitter af på deres omgivelser, og de lærer glædeligt fra sig af deres nyopdagede indsigt og kompetencer, således at familiemedlemmerne ligeledes kommer tættere på at få et arbejde (Sune 3: 28-30) og *belief*-fundamentet helt ændres.

9.2.1. Motivation til at starte i fritidsjobbet

Ud fra ovenstående er der altså en forståelse af at det for de kriminalitetsforebyggende medarbejdere søges at få de unge opstartet i et job. Derfor er det interessant at se efter hvori den unges motivation ligger, for at skulle opstarte i fritidsjobbet, og ligeledes hvorvidt denne motivation ændrer sig undervejs.

Ekspertene ytrer at det er vigtigt at de unge er motiveret til at starte med. Hvis ikke de er motiveret, bliver det svært at få dem til at fastholde jobbet, og da oplever de unge fritidsjobbet som (endnu) en fiasko, og ikke som den succesoplevelse der var hensigten. Specielt ved de udsatte unge, som måske særligt kunne have brug for de gevinster, der er at hente ved et fritidsjob, fremstår motivationen som værende midlertidig og sporadisk. At handle på det når de unge er motiveret, og klar til at gøre den indsats det kræver er derfor afgørende. Sune beskriver det således:

”(...) og det her med at disse unge mennesker zapper helt vildt, så når de har en interesse i noget skal man slå til og hænge den op på den knage de efterspørger. Ellers så er de hurtigt videre!”(Sune: 31, 9-12).

Derfor er det problematisk at eksperterne oplever ventelister og manglende fritidsjobs at opstarte dem i (Frank: 31, 11-14). Ved manglende arbejdspladser forsvinder muligheden for at handle hurtigt når de unge er motiveret til det, og egentlig mest har brug for det, for at komme på rette spor igen. Ligeledes er motivationen fra den unge naturligt også sammenhængende med deres personlige interessefelt. Eksempelvis ytrer Maria ikke den store begejstring for sit arbejde i børnehaven, men vil meget gerne prøve kræfter med restaurationsfaget (Maria: 16, 4). Naturligvis er der her også en aldersmæssig barriere, men ikke desto mindre er det en begrænsende faktor at de arbejdsgivere der gerne vil give unge fra fritidsjobsindsatsen en chance, i sig selv er afgrænset. Ekspertene efterspørger derfor muligheden for at flere både private og offentlige arbejdspladser, har mod på at tage det sociale ansvar og ansætte kriminalitetstruede unge med de problematikker det nu medfølger – specielt nu hvor lønnen bliver refunderet det første halve år (Sune: 31, 16-18) (Dorthe: 35, 4-5) (Frank: 61, 30-31).

9.2.2. Økonomisk uafhængighed

Ud fra empirien bliver det tydeligt at det økonomiske aspekt fra start har en afgørende rolle i de unges lyst til at starte i fritidsjob (Kim: 5, 15) (Maria: 15, 16) (Omar: 35, 21) (Pernille: 46, 22) (Sofie: 58, 19). At være økonomisk uafhængig, og ikke skulle spørge forældrene om penge

til energidrik, slik, makeup, snus eller tøj, giver dem den motivation der driver værket til at opøge muligheden for et fritidsjob. Ved spørgsmålet om hvorfor hun havde lyst til at starte i et arbejde forklarer Pernille eksempelvis: *”Altså egentlig så var det fordi jeg begyndte at ryge, og min mor gad ikke at betale mine smøger. Og så måtte jeg jo selv betale mine smøger.”* (Pernille: 46, 22-23). At være uafhængig af mors holdning og pengepung og have friheden til selv at styre hvorvidt hun skulle ryge var altså her den drivende faktor. Netop med dette eksempel understøtter den økonomiske frihed, som hun får gennem fritidsjobbet, hendes andre uhensigtsmæssige handlinger og vaner. Pernille ryger periodevist også hash, og selvom dette bliver købt med ”vennepriser” (Pernille: 52, 30), bliver hashen også finansieret gennem de midler hun får frigivet gennem fritidsjobbet. Modsat som i Mertons tilfælde bliver de illegitime handlinger her finansieret gennem legitime midler. Derfor er det paradoksalt at fritidsjobbet, der er blevet integreret for at afholde hende fra kriminalitet, understøtter disse uhensigtsmæssige og ulovlige vaner.

Hvor stor en frihed det giver dem at være økonomisk uafhængig af forældrene viser sig i Omars udtalelser. Her beskriver han:

”Ja, altså jeg var jo uafhængig af mine forældre. Jeg skulle ikke hele tiden spørge mine forældre om penge. Jeg kunne tage ud når jeg ville. Så det gav også mere frihed. Så ja. Og så var det jo mere op til mig selv hvor meget frihed jeg havde alt efter hvor meget jeg arbejder.”

(Omar: 35, 21-22).

Her drager han altså en parallel mellem hans personlige frihed og antal timer på jobbet. Jo flere timer brugt på arbejdet, jo mere løn og deraf mere frihed. Det indikerer altså at penge som udsat teenage-ung vægtes højere og ses som mere værdifuldt og frihedsskabende end fritiden i hverdagen. At penge og økonomisk rigdom giver status ligger sig op af Mertons Strain Theory, som tidligere er beskrevet. Ud fra hans teori er den materielle rigdom en del af de mål der i samfundet er efterstræbelsesværdigt, men som vi som individer ikke har lige adgang til at opnå (Merton 1938: 178ff). Som udsat ung er der ikke samme vilkår for at opnå disse mål. Hvis vi tager udgangspunkt i, at det som ung er efterstræbelsesværdigt at have den ovenstående økonomiske personlige frihed, har disse udsatte unge, som nævnt øverst i analysen, en række faktorer der indvirker på at de ikke har samme vilkår for at opnå målet.

Ud fra Sunes forståelse har de unges kriminalitet ofte noget med en økonomisk vinding at gøre (Sune: 10, 4-5). Ved spørgsmål om en eksemplificering pointerer han først at de unge ikke har

nogle penge på lommen, og nævner at kriminaliteten "(...) kan være sådan noget smårapseri. Roder tasker igennem for at tage en 20'er." (Sune: 10, 12-13). Derved oplever Sune det som værende for at opnå en økonomisk vinding, at de første lovbrud bliver begået. Særligt ved de unge, som er opvokset med lav økonomisk kapital ses der ifølge Sune en større tendens til at begå lovbrud for pengenes skyld. Han pointerer:

"Vi kan i hvert fald se at det [de unge der begår kriminalitet] er fra ressourcetsvage familier, og som ikke har så meget at rykke med. Og som kan se at kammeraterne går i noget andet tøj og sådan nogle ting. Så finder de en vej! Så kan de finde en cykel eller sådan noget. Så det er det jeg siger, nogle gange kan det godt være den der fristelse af hurtige penge, som kan være med til at trække det i den hurtige vej til målet."

(Sune: 10, 17-20).

På trods af at de udsatte unge ikke har de samme forudsætninger for at opnå det efterstræbelsesværdige, er det fra Sunes perspektiv kriminalitet der bliver midlet og metoden til at opnå det, de ellers ikke ville have muligheden for. Der er altså et skælv mellem disse unge og muligheden for den økonomiske velfærd, som de unge forsøger at efterleve. Her afhjælper fritidsjobsindsatsen ved at nedbryde de barrierer og udfordringer der måtte være mellem den unge og et fritidsarbejde. Hvis den unge ikke kunne opnå denne økonomiske uafhængighed gennem et lovligt betalt arbejde, ville Mertons konklusion her være, at den unge – som i ovenstående - havde fundet en måde at skaffe sig disse midler gennem illegitime metoder og handlinger. Derved bliver denne forståelse, fint i overensstemmelse med problemfeltets risikofaktorer, altså en afgørende faktor for at afholde den unge fra kriminalitet.

9.2.3. "At have et fritidsjob er fucking *statefull*"

Udover det økonomiske aspekt oplever de unge at det giver dem status at have et fritidsarbejde, og at dette er af stor betydning for motivationen til at opretholde deres arbejdsindsats. Dét at holde sig beskæftiget er efterstræbelsesværdigt. Kim beskriver det som: "(...) det [at have et fritidsjob] er respektfuldt. Fordi det giver status. For du får penge, og du laver noget. Du gør noget ud af dit liv. Og det er fucking *statefull*." (Kim: 9, 20-21). At man gør noget ud af sit liv er et positivt input i tilværelsen som giver status hinanden imellem. Der er altså andet i det, end blot at anskaffe sig de midler, der kan finansiere de statusfremmende materielle værdier. Penge giver status – men med Kims citat bliver det altså tydeligt at den økonomiske overflod i sig selv ikke er nok til at få den anerkendelse og respekt der søges, de unge imellem. At få noget

ud af sin tilværelse og fylde den med et meningsfyldt indhold giver respekt og anerkendelse ved de jævnaldrende unge. At Kim bruger ordet *statefull* er værd at lægge mærke til. Disse unge kommer normalt fra en kultur hvor status, anerkendelse og accept opnås ved at prøve grænser af, og hvor kriminalitet bliver så meget hverdagskost at der søges at gøres en aktiv indsats, for at vende disse unge menneske ud af dette bekymrende miljø. Med en teoretisk baggrundsforståelse fra Hirschi har deres '*belief*' hidtil været afspejlet af en kultur hvor det er efterstræbelsesværdigt både fysisk samt verbalt at prøve grænser af, og turde gå imod det autoritære og lovlydige. Derfor er det bemærkelsesværdigt at netop selv samme individ sidder og fortæller hvordan det i hans, ellers tidligere usunde miljø, nu er " *fucking statefull*" at have et fritidsjob, at tjene sine penge på lovlig vis og holde sig selv beskæftiget i hverdagen, med noget mere fornuftigt end at rende rundt på gadehjørnerne. Det er altså med de kriminalpræventive indsatser lykkedes at skabe et ry omkring fritidsjob blandt unge som værende anerkendelsesværdigt, og noget som de unge efterstræber at få integreret i deres hverdag.

En spøjs detalje der fremgår af empirien, er at alle 6 unge ikke blot nævner lønnen som den primære årsagsforklaring til at de har været motiveret til at starte i et fritidsjob. Her nævnes også at få noget ansvar, beskæftigelse i dagligdagen, at blive mere selvstændig og prøve kræfter med arbejdsmarkedet (Omar: 35, 23) (Kim: 5, 17) (Marlice: 21, 19). Hvorvidt de unge føler sig nødsaget til at uddybe svaret med noget andet end det (muligt) åbenlyse, som en løn måske ville anfægtes som, er absolut en mulighed. Alligevel indikerer svarene at de unge – måske assisteret af de kriminalpræventive medarbejdere – har gjort sig tanker om de fordele der ville være ved at have et fritidsjob ved siden af skolen.

9.2.3. Delkonklusion

Disse særligt udsatte og kriminalitetstruede unge, som fritidsjobsindsatsen hjælper er altså unge med problematikker af faglig, personlig og/eller social karakter, og kommer primært fra ressourcetsvage familier, hvor der i baglandet ikke kan findes overskud til at hjælpe dem i gang med et fritidsjob. Når de opstartes i et fritidsjob er det altafgørende at deres motivation er høj, og at der ligeledes slås til når initiativet er der. Motivationen starter primært i et økonomisk incitament, da penge på lommen giver dem en følelse af frihed og uafhængighed fra deres forældre. På baggrund af den store værdi de unge tillægger den personlige frihed, drages der ved de unge en parallel mellem den personlige frihed og antal timer på jobbet. Ud fra eksperternes vurdering har de unges kriminalitet tidligere godt kunne være på baggrund af en

økonomisk vinding, hvorfor etablering af fritidsjob er med til at afholde dem fra kriminalitet. Udover det økonomiske aspekt nævner de unge også at det giver status og respekt at have et fritidsjob. At tjene sine egne penge, udrette noget i tilværelsen og få denne personlige frihed som lønnen frigør, bliver ved de unge nu det nye efterstræbelsesværdige i deres tilværelse.

9.3. Fritidsjob i en kriminalitetstruet hverdag

9.3.1. Tidsoptimering

Selvom den primære motivationskilde konkluderes at være at hente i lønningen, oplever de unge mange positive sidegevinster, der medfølger at motivationen ændres over tid.

Ikke for alle var lønnen den primære og første motivationsfaktor. Ved Marlice var det ikke pengene der gjorde at hun havde lysten til at starte i et fritidsjob, for som hun pointerede vidste hun ikke engang hvad lønnen var, da hun startede (Marlice: 14, 21-23). Marlice oplevede at hendes tilværelse var meget uden indhold, hun kedede sig rigtig meget og brugte meget af sin tilværelse på at sove, og havde derfor som hun beskriver det *"brug for et eller andet at lave"* (ibid.).

En følelse af intethed er ved de unge et gentagende tema. Med en hverdag, hvor det primære omdrejningspunkt er skolen, og deres kalender ikke er fyldt op, flyder dagene sammen for dem, og de mener hurtigt at deres hverdage bliver ensformige og trivielle. (Sofie: 60, 14-18) (Marlice: 28, 23) (Kim: 8, 8-10). Ud fra ovenstående opstår der egentligt en opfattelse af at de unge efterstræber at fylde hverdagene op og få noget ud af tilværelsen. Alligevel giver de unge udtryk for at de inden fritidsarbejdet manglede indhold i hverdagen. Ved at komme i gang med et fritidsjob, får de unge nu fyldt hverdagen ud med noget mere *statefull* og meningsfyldt end at sove, hænge ud med vennerne eller scrolle på telefonen. Det trives de unge i, og oplever det som værende positivt at få en mere fyldt kalender, med mindre fri- og alenetid, end hvis ikke de havde fritidsjobbet (Omar: 42, 14) (Sofie: 60, 15). Kim beskriver det således:

"[Han kan lide] (...) et eller andet der kan holde mig i gang. Altså sådan sidde i rutinen... det synes jeg er meget behageligt. Sådan at du føler at du at du får noget ud af din dag. Altså

sådan går i skole, sidder der i 7 timer, går hjem, sidder lige og så kan jeg træne, og så er det næste arbejde og alt det der. Og så er jeg ude med mine venner.”

(Kim: 8, 1-10).

Ud fra Kims opfattelse giver fritidsjobbet altså ham en rutine i hverdagen, der gør at han optimerer tiden og får noget ud af sin dagligdag – som han netop tidligere har understreget var det der blandt de unge blev set op til. Eksperterne nikker genkendende til at det giver de unge struktur i hverdagen, og at de derved får mere ud af deres tid. Her pointerer Frank at de positive gevinster ved overskuddet til at udrette mere i deres hverdag, medvirker til at de prioriterer det. Han udtaler:

”De får mere struktur ved at få en stram kalender. De prioriterer det – fritidsjobbet. Det er overraskende. Nogle gange tænker jeg ”Ham der, han holder 14 dage!”. Men de er der. De passer deres arbejde.”

(Frank: 70-71, 22-02).

Derved bliver dét at have et fritidsjob nu et aspekt i deres tilværelse som de er stolte af, og en succeshistorie som de kan dyrke og arbejde videre på. Ligeledes oplever både Pernille og Sofie, der begge døjer med nogle psykiske udfordringer, at det giver dem noget positivt i hverdagen at være beskæftiget og ikke have så meget tid til dem selv og deres tanker. Pernille fortæller at *”Jeg vil hellere være på arbejde end at være alene med mig selv”* (Pernille: 49, 7). Sofie beskriver på samme måde at hun *”(...) ikke kan li’ bare at være derhjemme, så får jeg det ikke godt.”* (Sofie: 58, 25). At have fået et fritidsjob, som fylder kalenderen og skaber en mere indholdsrig og struktureret hverdag, influerer altså for dem begge positivt på deres psykiske udfordringer. I en kriminalpræventiv kontekst er dette netop relevant at understrege gevinsterne af, da den eksisterende forskning på området netop viser at psykiske udfordringer blandt de unge er en risikofaktor for kriminalitet. Derfor er denne positive sideeffekt, som fritidsjobbet har på deres hverdagsstruktur, ligeledes med til at afholde dem fra kriminelle og afvigende handlinger.

9.3.1.1. En forståelse af en hverdag med indhold

Den danske sociolog Birthe Bech-Jørgensen belyser netop i sin bog *”Når hver dag bliver hverdag”*, hvordan en hverdag uden indhold og struktur kan have konsekvenser for det enkelte

individ. Det gør hun på baggrund af et studie af arbejdsløse kvinder, med en undren over ikke at få foretaget noget i en ellers begivenhedsløs hverdag. Her belyser hun vigtigheden af de hverdagsstrukturer vi hver dag gør, og som vi ikke skænker en tanke – det hun kalder ”*selvfølgelighedens symbolske orden*”. Denne grundlæggende betingelse i hverdagslivet gør at størstedelen af det vi foretager os i dagligdagen bliver manifesteret som en selvfølge, og ikke som værende noget vi aktivt gør (Bech-Jørgensen 1994: 24). Ligeledes kan hverdagen ikke undersøges eller studeres, men udelukkende betingelserne og rammerne, og deraf de upåagtede aktiviteter der omhandler disse. Som titlen refererer til, er hendes pointe at det hurtigt bliver hverdag, når dage uden meget på kalenderen gentages over en længere periode, og gennem de små upåagtede handlinger nedsættes effektiviteten også herefter (Bech-Jørgensen 1994: 32ff). Dette studie, og deraf de teoretiske pointer, som Bech-Jørgensen kommer med, bidrager til en forståelse af hvordan multiple dage i streg uden nævneværdige planer, som ellers de fleste i en travl hverdag kan drømme om, ender med at skabe nye strukturer, vaner og handlemønstre, og som de unge ud fra ovenstående forståelse altså ikke trives i (Bech-Jørgensen 1994: 123).

Ligeledes går denne forståelse fint i spænd med den tidsoptimering de unge oplever på egen hånd, når de får en strammere kalender. Omars opfattelse af tid er et glimrende eksempel herpå. Efter at have udtrykt at han ikke længere bryder sig om at sove længe, uddyber han det således:

”Jamen alt den tid man sover længe, kunne man jo ligeså godt arbejde. Så man kan jo lige så godt udnytte det. Altså vi har jo en masse tid, og så er det jo egentlig bare hvad man gør med tiden”

(Omar: side 41, 21-23).

Omar, der ellers tidligere var på et sidespor, og brugte det meste af tilværelsen med at ’hænge ud’ på gaden med usunde fællesskaber, udtaler altså nu en lyst og motivation til at få mest mulig ud af hans hverdag. Med en hverdag, hvor både skole og fritidsjob skal kombineres oplever de unge altså at udnytte tiden mere fornuftigt end hidtil. Ligesom Birthe Bech-Jørgensen pointerer, bliver tiden i hverdagen altså en anden størrelse alt efter hvilket indhold den bliver fyldt op med. At få en hverdagsstruktur hvor der skal jongleres med både skole, lektier, venner, og et fritidsarbejde burde logisk set give en mere hektisk og/eller uoverskuelig hverdag. Dog er det med ud fra ovennævnte forståelse, qua hverdagens upåagtede aktiviteter og handlemønstre, ikke tilfældet ved de unge, der alle udelukkende udtrykker den nye travle hverdag, som værende en positiv udvikling i deres tilværelse.

9.3.2. Kedsomhed er roden til alt ondt

I empiriindsamlingen var tidsfordriv en af de mest betydningsfulde argumenter for at fritidsjobindsatsen har så positiv og kriminalpræventiv en effekt på de unge. Hvis den unge i dagligdagen har for meget tid mellem hænderne bliver denne tid ofte brugt i de usunde relationer. *"Ledige hænder er djævlens værksted"*. Sådan beskriver Hirschi det, og gennem hans teori kommer der en forståelse for vigtigheden af at den unge er involveret i forskellige aktiviteter i løbet af hverdagen. Ved at være engageret i konventionelle aktiviteter som et fritidsjob, har den unge mindre tid og mulighed for at færdes i skadelige miljøer eller begå kriminalitet.

Både de unge selv og alle 3 eksperter gjorde opmærksom på at den slags kriminalitet der mest blev begået var småkriminalitet, uden en form for økonomisk vinding. At det kriminalitet der blandt de unge bliver begået er småtyveri, hærværk, ulovlig scooterkørsel etc, stemmer overens med ovenstående afsnit om selvidentitet i subkultur. Det er netop i disse sociale relationer at kedsomheden bliver afhjulpet og deraf at kriminaliteten opstår.

De unge beskriver kedsomhed og tidsfordriv som et gennemgående tema for deres hverdag inden fritidsjobbet, og med kedsomhed følger lysten til at finde på noget underholdende at beskæftige sig med. Omar, som begik småkriminalitet inden han startede i fritidsjob, beskriver de kriminelle handlinger som tidsfordriv og mangel på bedre at give sig til i dags- og aftentimerne. Han siger: *"Altså det er ikke fordi vi aftalte... "Nu i dag, så skal vi lave noget". Det var bare sådan impulsive handlinger. Der skulle ske noget, adrenalin den skulle op. Så det kunne være hvad som helst"* (Omar: 37, 18-21). Det var altså denne tidsfordriv og kedsomhed der gjorde at Omar i sin tid endte med at være i et miljø, hvor han begik de kriminelle handlinger. Det samme kan Marlice konstatere, som siger at *"det godt kan blive lidt noget dumt noget, når de keder sig"* (Marlice: 30, 28).

Ikke desto mindre fortæller Omar hvordan implementeringen af fritidsjobbet i hans hverdag gjorde at han blev distraheret fra at begå disse lovbrud. Når han endelig fik fri fra jobbet efter en lang dag med både skole og fritidsjob, og hans venner ville ud og sælge hash, lave hærværk eller begå indbrud, så *"ville man bare hjem og sove faktisk"* (Omar: 38, 24). Her bliver fritidsjobbet en afledning for Omar, således at han ikke ender med at begå kriminalitet – om ikke andet i det tidsrum han er på arbejde. Fint i overensstemmelse med Hirschis teoretiske forståelse afholder den unge sig altså fra at begå kriminalitet, fordi han/hun er beskæftiget og

involveret i noget, der for den unge giver mening, og som rent praktisk optager en del af deres frie timer.

Lige så vel køber eksperterne også ind på Hirschi's pointe med, at den unge afholdes fra kriminalitet på baggrund af hans/hendes involvering og engagement i aktiviteter, der ikke omkredser noget moralsk grænsesøgende eller normbrydende. Det er også eksperternes klare opfattelse at kedsomhed er en af de primære forklaringer til at de unge begår kriminelle handlinger til at starte med, og at en implementering af et fritidsjob derfor afholder dem fra at begå kriminalitet. Uden på nogen måde at have drøftet teoretiske overvejelser, kommer Sune skræmmende tæt på at citerer ovenstående citat fra Hirschi: *"Lediggang er roden til alt ondt". (...)* hvis man går og keder sig, så er man bare mere tilbøjelig til at lave noget af det man ikke skal." (Sune 3: 3-4). Den teoretiske forståelse Hirschi bringer til bordet afspejler altså hvad der ses i praksis, og understreger vigtigheden af at holde de unge beskæftiget. Dermed indsnævres perioden hvori det er muligt for de unge, at begå kriminalitet. Mest optimalt erfarer de egentlig i deres kriminalpræventive arbejde at unge, hvor foreningsliv og fritidsjob kombineres i deres hverdagsliv, har den største virkning. Her opstår der i begge sociale og konstruktivt stimulerende situationer, der i en kombination har den bedste indvirkning på den unges trivsel. På denne måde er de fleste af den udsatte unges timer i hverdagen dækket ind, og muligheden, lysten og motivationen for at begå lov- og normbrud minimeres.

Her kan der dog stilles et spørgsmålstejn til hvorvidt kombinationen af alle 3 dele reelt set er en mulighed? Vil der ikke unægtelig være situationer, hvor et foreningsliv såsom fodboldtræning tirsdag, torsdag og søndag vil komme i karambolage med mødetider på et fritidsarbejde, der ligeså vel – som navnet indikerer – ligger i fritiden? Det er Franks forståelse at der fra arbejdsgivernes side forsøges at tage hensyn til sideløbende fritidsinteresser, der også skal passes ved siden af fritidsjobbet og skolen (Frank: side 70, 13-14). Derfor er det hans opfattelse at det i de fleste tilfælde lykkes at få planlagt en hverdag der kan rumme alle 3 facetter. Alligevel viser der sig et andet billede efter at Kim blev spurgt ind til fritidsinteresser. Her viste han en stor interesse for boksning, som han drømmer om at dyrke professionelt en dag. Da han fik sit fritidsarbejde var det dog ikke længere en prioritet: *"Men da jeg fik et fritidsjob, lagde jeg det på hylden.. Så tænkte jeg at jeg nok hellere måtte fokusere og tage mig sammen og bruge alt min tid på det i stedet."* (Kim: Side 8, 1-4). Hvorvidt fritidsjobbet reelt set var årsagen, vides naturligvis ikke, men ovenstående citat tegner alligevel et billede af at det fra de unges side ser det som problematisk at kombinere fritidsjob og foreningsliv. Hvis dette er tilfældet, og der mere generelt bliver valgt foreningsliv og sunde fritidsinteresser fra,

for at vedholde sig et fritidsjob, forsvinder den positive indvirkning som jobbet jo ellers er tenderet til.

Som nævnt i problemfeltet er det ikke i alle lande, at fritidsjob er sideløbende med skole, men mere som en erstatning til skolen i de unges lange sommerferieperiode. Her får de unge mere lov til at knokle igennem, uden en begrænsning af lige så skærpet lovgivning for arbejdstider som herhjemme i Danmark. I denne kontekst pointerer Dorthe vigtigheden af at holde de unge i gang i løbet af sommerperioden. Årsagen hertil er, at der – fint overensstemmende med ovenstående, i SSP-regi, ses en tendens til mere grænsesøgende adfærd i perioden for skolernes sommerferie (Dorthe: side 38, 3-4). Som leder for de opsøgende medarbejdere i Aalborg Kommune har hun i højere grad end de to centerledere, et mere nuanceret indblik i hvordan de unge agerer og socialiserer sig i de perioder, hvor både skoler og fritidsklubber har lukket. Som det beskrives ovenfor, er hendes erfaring ligeledes at de unge socialiserer sig mere, søger udenfor og at dette oftere ender ud i kriminalitet af både mild og alvorlig karakter. At kedsomhed og manglende beskæftigelse i hverdagen kan føre til kriminalitet, oplever forældrene til disse kriminalitetstruede ligeledes en generel bekymring og erfaring om. I denne kontekst pointerer Dorthe at der blandt de unges forældre er en ekstra stor efterspørgsel for et fritidsjob til deres teenagebarn op til sommerferierne. Det er der på baggrund af en kriminalitetsbekymring, så de *"ikke går en hel sommer og finder på alle mulige skøre ting"* (Dorthe: 38, 1). Derved understreges vigtigheden af at den unge både har og vedholder en hverdag, der bidrager positiv til deres udvikling og fremgang, for fortsat at bibeholde den unge i trivsel og på rette spor.

9.3.3. Delkonklusion

Det kan altså konkluderes at struktur i hverdagen er vigtig. De unge trives i rutiner, hvor der sker noget. På denne måde lærer de at tidsoptimere, og har større tendens til rent faktisk at få gjort det, de sætter sig for. Særligt unge med psykiske udfordringer oplever negative konsekvenser af en hverdag uden indhold, og en tilværelse hvor skole kombineres med et fritidsjob har en positiv indvirkning på deres mentale helbred. En hverdag der ikke er fyldt op fører til kedsomhed blandt de unge, og ved unge der i forvejen er kriminalitetstruet er det opskriften til grænsesøgende og påbegyndende kriminel adfærd. Fritidsjob virker derfor ligeledes kriminalpræventivt her, og at den unge vedbliver sig denne strukturerede og indholdsrige hverdag er derfor essentiel.

9. 4. Fritidsjob i en selvidentitet

9.4.1. Alle skal have noget at være stolte af

De fleste af de unge mennesker, som det kriminalpræventive team og fagpersonalet i fritidsjobsindsatsen har vurderet som værende særligt udsat eller kriminalitetstruet, har igennem deres opvækst i større eller mindre omfang oplevet modstand og modgang i tilværelsen. Om det er på baggrund af psykiske udfordringer, et ustabil hjem, etnisk anden baggrund eller lignende er underordnet, men konklusionen er den samme: Disse unge higer efter fremgang og succesoplevelser. Jævnfør Cohens teoretiske udgangspunkt søger vi som mennesker at opnå noget efterstræbelsesværdigt, og ved at de unge bryder med småkriminaliteten og det dårlige miljø, men derimod kan fastholde et job og få udbetalt løn, er de godt på vej til at opnå samfundets succeskriterier. De unge har brug for at være stolte af at have opnået noget i deres tilværelse, vise den eventuelle stempling uret, og dette ændrede selvbillede, kan virke kriminalitetsforebyggende i sig selv.

Gennem empirien bliver det tydeligt at de unge gennem fritidsjobbet – måske for nogen endda første gang - oplever reelle positive succesoplevelser og selvsikkerhed gennem et stykke arbejde og en indsats de selv bringer for dagen. Med disse succesoplevelser gennem deres fritidsarbejde, oplever de en større sikkerhed på dem selv og egne evner – en egentro, som Dorthe beskriver det (Dorthe: side 51, 21). Med det anerkendende klap på skulderen, og følelsen af at man har udrettet noget, er eksperternes erfaring at fritidsjobbet hurtig bliver en del af deres identitet. Som Dorthe pointerer, er det at have et ansvar, at blive regnet for, anerkendt for, og dygtiggøre sig på deres arbejde, af kæmpe stor identitetsmæssig betydning for de unge (Dorthe: 55, 6-9). Hertil er Frank enig. Han kan i hans arbejde i fritids- og ungdomsklubben mærke hvordan deres arbejdsplads overtager en stor del af deres identitet:

*”De er gode til at snakke om det. De vil også gerne komme her i deres Fakta-trøje. Det er lidt sådan et klub mærke: ”Ej jeg nåede ikke lige hjem og skifte”. Det er da lidt stort. Og det har de da respekt for. Og ved at de arbejder samme sted skabes der jo også en intern gruppedynamik. Og de skal snakke med hinanden omkring det. **Jo de stråler sgu når de får et job.**”*

(Frank 69, 4-7).

Gruppedynamikken, fællesskabet og følgevirkningerne heraf vil blive uddybet i et senere afsnit, men i citatet bliver det tydeligt i hvor høj grad de unge tager deres arbejde til sig, og hvordan deres stilling bliver en del af deres identitet. De er stolte af deres arbejde, og det smitter af på deres udstråling. Særligt ved Kim kunne hans begejstring og stolthed for hans arbejde mærkes. På trods af at han ikke som størstedelen af hans venner, arbejdede i Rema 1000, og dermed ikke er inkluderet i de fællesskaber dette medfølger, er han pavestolt af hans arbejde som opvasker. Han fortæller lystigt om hvordan de bare kan smide de beskidte tallerkener hen til ham, og så er de vasket i løbet af 'no time' (Kim: side 3, 20-21). Her kan han mærke at han er en aktiv og uundværlig del af restaurationen, og denne stolthed og motivation, det udløser, er med til at fastholde ham i den høje arbejdsindsats. Han uddyber det således:

"Jeg synes det har givet mig... sådan... livskraft. Jeg er blevet mere... det gør en glad at man har et job. Motiveret og selvrespekt, forstår du hvad jeg mener? (...). Ja, det giver én eksistentiel værdi og sådan."

(Kim: 10, 2-7).

Denne følelse kan både Sofie og Pernille nikke genkendende til. Tidligere havde Sofie en dagligdag hvor hun kunne sove hele sin weekend væk. Ved nu at møde tidligt ind på arbejdet en søndag morgen opstår der ved hende en lykkefølelse og en følelse af succes, som hun fortsat har resten af dagen (Sofie: side 61, 30-31). For Pernille derimod, var det ikke mødetider, men derimod den hyppige sociale kontakt der var grænseoverskridende for hendes sociale angst. Som hun selv beskriver det: *"Jeg kan ikke lide mennesker, og jeg arbejder i butik"* (Pernille: Side 45, 31). At begge piger har fået et arbejde som får dem til at komme ud af deres komfortzone, prøve grænser af og udfordre dem mentalt og personligt, højner altså deres selvværd, selvtillid og tro på egne evner både nu og på længere sigt. Ifølge Sune er denne personlige udvikling en uhyre vigtig del af fritidsjobsindsatsen. Hans pointe er at det gør noget mentalt ved den unge at de er ansat til at udføre et stykke arbejde, og det så derfor er nemmere at overvinde selv de grænseoverskridende opgaver, og at denne læreren og kunnen er hjælpsom i mange andre kontekster i deres fremtidige tilværelse (Sune: 27, 4-6).

9.4.2. En selvopfyldende profeti

At disse særligt udsatte unge oplever positive succesoplevelser er tiltrængt. For mange af dem er det første gang de oprigtigt oplever denne anerkendelse og tiltro udefra. Særligt den gruppe der tilhører end anden etnisk herkomst end dansk, oplever en skepsis og mistillid ved deres

formåen og hensigter. At mærke en skepsis fra omverdenen kan have uoprettelige konsekvenser for den unges selvsyn og selvbillede, og Sune pointerer at:

”Det er jo også det der med at hvis man 1000 gange får at vide at man er en høne, så begynder man til sidst at opfatte sig selv som en høne, ikke? Altså lidt sat på spidsen.. Men hvis de konstant bliver mødt af mistillid fra deres omverden.. ”Ej men det var nok også dem der havde smadret den der rude”. Så begynder det på et tidspunkt at blive et selvforstærkende billede, og så bliver det jo sådan til sidst!”.

(Sune 17: 10-14).

Omverdenens syn på dem kan altså hurtigt blive en selvopfyldende profeti. Sat i samspil med Beckers teoretiske forståelse giver det et tydeligt billede af hvordan omverdenens opfattelse kan føre den unge til moralsk afvigende adfærd, og derved bekræfte de fordomme han/hun er blevet mødt med. Ved at blive afsløret i at efterleve deres fordomme og stempling, forskyder den unges selvbillede hen mod at bekræfte omverdenens påstande. De unge suger altså omverdenens opfattelse til sig, og det er derfor afgørende at den unge mødes med tillid, tiltro og ligeværd med de resterende i hans/hendes aldersgruppe.

Derfor er den aktive indsats, som der i fritidsjobindsatsen bliver foretaget, uhyre vigtig for aktivt at bryde det mønster. Et konkret eksempel herpå kan være ikke at turde ansætte en anden etnisk ung ved kassen i Rema 1000 af frygt for at de vil tage fra kassen. Dette var tilfældet ved Omar, der sammen med hans vennegruppe – med god grund - havde fået et omdømme om at være nogle ’rødder’ (Omar: side 42, 8-9). På trods af et brændende ønske om at komme på ret køl, få sig et arbejde og tjene en løn på lovlig vis, var det ikke muligt for ham på baggrund af hans lokale ry og stempling. Dette ændrede sig, da den lokale leder i Rema 1000 gennem fritidsjobindsatsen blev lovet en halvt års betalt løn, samt en kontaktperson i fritidsjobsindsatsen der tog ansvar for hans handlinger. Nu har han været ansat i 3 år, har fået lov til at vedblive sig stillingen efter han blev 18 og stortrives som aldrig før (Omar: side 42, 21). Ved at denne mistro og stempling som ’en rod’ blev draget ud af ligningen, og ansættelsen sker på baggrund af en tiltro og tillid til Omars evner, løfter han opgaven med en større entusiasme, og får mulighed for at gøre stemplingen til skamme og arbejdsgiveren tilfreds.

Når der bliver brudt med denne stempling, skal de nu til at opfinde dem selv på ny. Hvis de ikke længere skal associeres som ’en uduelig indvandrerdreng’, hvad skal de så? Med dette positive input og ændrede selvbillede opstår nu en mulighed for at overveje hvilke til- og

fravalg de som individ foretager sig i hverdagen, og hvilke konsekvenser disse valg har for deres tilværelse – både nu og på længere sigt.

9.4.3. Delkonklusion

At have og vedholde et fritidsarbejde giver altså disse mere udsatte unge virkelig meget i deres hverdag. Gennem udfordringer, anerkendelse og vedholdenhed får de en følelse af succes, større selvsikkerhed og tro på egne evner. De har brug for noget i deres tilværelse at være stolte af, og gennem de succesoplevelser de i arbejdstiden samler på, bliver fritidsjobbet mere og mere en fastgroet del af deres identitet. De tager fritidsjobbet til sig, får en ansvarsfølelse, og overrasker dem selv positivt med egen formåen. Også omverdenen bliver mere positivt stemt ved disse grænsesøgende unge, der tidligere har forårsaget en følelse af at være stemplet som grænsesøgende, afvigende og uden at være i stand til at varetage et arbejde. Med fritidsjobindsatsen bliver det muliggjort at gøre op med denne stempling, og de unge stortrives når de får vist omverdenen at de er langt mere end hvad der hidtil er troet om dem.

9.5. Fritidsjob i et usundt fællesskab

9.5.1. ”Alle har brug for at høre til”

Det fremgår altså af ovenstående at de unges identitet i høj grad skabes ud fra omverdenens anerkendelse, ros og accept eller manglen på samme. Som menneske søger vi fællesskabet. Vi er flokdyr, og som Cohen tydeliggør det, vil vi gøre hvad vi kan for at opnå dette fællesskab – sundt som usundt. Hvis de unge af forskellige årsager ikke naturligt er faldet til i et sundt miljø og vennekreds, søger de anerkendelsen og bekræftelsen andetsteds, særligt ved unge som kommer fra samme baggrund og som de kan spejle sig i. I disse fællesskaber søges anerkendelsen og bekræftelsen fra andet end det der normalt vil være det efterstræbelsesværdige:

”Jeg vil jo beskrive det som et usundt fællesskab hvor den sociale kapital er forskruet.. (...) I stedet for at anerkende hinanden for at få gode karakterer, rose hinanden for at hjælpe hinanden osv. Så er det jo ”Jeg tør at smadre det her” eller ”Nu er jeg sej fordi jeg giver en fuck-finger til en pædagog” eller puste brystkassen op over for politiet. Det er jo det forkerte sociale kapitale fællesskab som desværre er kommet i spil”

(Sune: side 11, 23-27)

Grænsesøgende adfærd bliver altså det efterstræbelsesværdige, og måden hvorpå man hierarkisk positionerer sig højere end de andre. Som den kollektive løsning på de *strains* de unge oplever, prøver de grænser af og kommer i strid med loven. Et eksempel på en vennekreds med dårlig indflydelse kan være at finde ved Pernille. Som tidligere nævnt har hun et hash-misbrug, som hun forsøger at komme ud af. Hun fortæller om hvordan hun 5 dage er 'clean' fra hash, men at hendes venner tager meget hårdere stoffer, og at det ligeledes er igennem dem at hun får fat i det euforiserende stof – endda til 'vennepriser' (Pernille: Side 52, 9-14). Derved vil det antages at være et risikabelt, om end fristende miljø at være i for hende, med en stor risiko for at ryge tilbage i et hash-misbrug ved social interaktion med denne vennekreds.

9.5.2. Kan man vende fællesskabet til noget positivt?

Egentlig er det eksperternes forståelse at de søger noget andet. I enerum giver de unge udtryk for at de godt kan se at de er på vej på et sidespor, og har lyst til at gå andre veje. Det er dog nemmere sagt end gjort at efterlade fællesskabet og vennekredsen, til fordel for en tilværelse uden kriminalitet afhjulpet af fritidsjobbet. I en periode i livet hvor vennerne oftest føles som omdrejningspunktet i tilværelsen, kan det føles som et umuligt valg at vælge vennerne fra i frygt for så slet ikke at have nogen (Sune side 12, 30)-32). Som Hirschis teoretiske forståelse af *Attachment* belyser, er det svært for de unge at rive sig løs fra det miljø de er tilknyttet til, og hvor det netop tydeliggøres hvor vigtigt det er at de sociale relationer hos den unge ændres.

Både det empiriske materiale fra de unge og fra eksperterne viser entydigt at fritidsjobbets tilbliven i de unges liv har gjort det nemmere for de unge at distancere sig fra det usunde fællesskab. Dermed ikke sagt at ved at starte i fritidsjobbet boycutter de unge hele den usunde vennekreds, men de tager afstand, og det bliver nemmere for dem at sige, lige så vel som behovet for gruppens anerkendelse gennem grænsesøgende adfærd bliver mindre. Omar sætter følgende ord på det:

”Altså der er jo nogen som jeg gik med. Og så var der nogen som ikke som var så gode. Altså du snakker stadig med dem. Og i har det på samme måde, som i havde det dengang, men du tager afstand... det er ikke noget personligt, men... det vil man bare automatisk gøre.... Sådan har jeg det i hvert fald selv. Så der er stadigvæk nogle af dem jeg snakker med som ikke lavet de bedste ting. ”

(Omar: 41, 8-11).

I ovennævnte bliver det tydeligt at ved at Omar startede i fritidsjob, blev det nemmere for ham mentalt og socialt at tage afstand og sige fra over for den usunde vennegruppe han tidligere var en del af. Fritidsjobbet giver altså ikke automatisk nye venner, men det pres og behov for anerkendelse der tidligere var, mindskes, hvorfor det derved er med til at afholde den unge fra kriminalitet.

Ydermere oplever de unge at der skabes et nyt fællesskab på arbejdspladsen, både blandt de ansatte og med arbejdsgiveren. Særligt Pernille, der med sine psykiske udfordringer får utroligt meget ud af at have en tæt kontakt til sin chef (Pernille: side 51, 12-14). Denne gode dialog og åbenhed til ledelsen afhjælper ligeledes for hende til fremadrettet at fastholde et arbejde i andre kontekster. Ligeledes oplever både Sofie og Marlice det positive i at blive budt velkommen, hilst på og anerkendt for den arbejdsindsats man bidrager med, som ud fra Sunes perspektiv er en erfaring de kan drage nytte af i deres senere arbejdsmæssige tilværelse. (Sofie: side 59, 6-19) (Marlice: side 28, 1-2) (Sune: side 26, 16-19).

At de unge, der kommer i gang med et fritidsjob, bliver glade for det, spreder sig hurtigt til vennerne. Både Marlice, Kim og Omar har oplevet at deres vennegruppe ligeledes har efterspurgt og endda søgt fritidsarbejde efter de har hørt om de positive gevinster ved at have et fritidsarbejde (Marlice: side 22, 22) (Kim: side 6, 29-31) (Omar: 36, 28). Det spreder sig altså som ringe i vandet i det usunde miljø, og den pulje penge der bliver brugt til at hjælpe én ung i gang, påvirker mange andre unge til at ville det samme. Heri søger de sparring hinanden imellem, og de kvalifikationer og virkemidler de har fået med gennem fritidsjobsindsatsen, videredeler den udsatte ung til sine venner, således at de også på egen hånd har mod på at søge jobs fremadrettet (Dorthe: side 50, 22-30) (Frank: side 62, 22-29) (Omar: side 36, 9-13).

9.5.3. Delkonklusion

Det kan altså konkluderes at der blandt den udsattes unges venner er skabt et usundt miljø og grænsesøgende kultur, der trækker den unge imod kriminalitet, og en adspredelse eller afstandtagen fra dette miljø i sig selv vil virke kriminalpræventivt. Implementering af fritidsjob i den unges hverdag gør at han/hun opnår en anden og sundere version af det efterstræbelsesværdige, og anerkendelsen ikke længere søges ved kriminelle handlinger. På trods af at de ikke nødvendigvis fravælger vennerne, gør fritidsjobbet alligevel at de mentalt og personligt distancerer sig, og dermed har nemmere ved at afholde sig fra de kriminelle

handlinger – både nu og på længere sigt. De unge oplever ligeledes at de gennem fritidsjobbet bliver en del af et sundere fællesskab, og at dette fremmer deres generelle trivsel. Disse positive gevinster ved fritidsjobbet spredes sig ydermere til de mere grænsesøgende venner, der ligeledes søger job, og det dermed spredes som ringe i vandet.

9.6. Gevinst for fremtiden

9.6.1. De unge klarer sig bedre i skolen

Som det bliver underbygget i problemfeltet, klarer udsatte unge der har haft et fritidsjob sig bedre uddannelsesmæssigt end de unge der ikke har haft. De har et bedre udgangspunkt når de er færdig med folkeskolen, og tilvælger i højere grad en gymnasial uddannelse. At have et fritidsjob har altså både en positiv indvirkning på hvor godt de unge klarer sig i skolen, men ligeså vel at de har en langt større chance for at komme videre i uddannelsessystemet og gennemføre en uddannelse efterfølgende. Men hvorfor ses denne sammenhæng?

Forklaringen herpå er ifølge eksperterne at finde ved den generelle personlige trivsel som fritidsjobbet fremmer, for *”hvis man trives, så klarer man sig også bedre i skolen”* (Sune: Side 3, 26-27). Sune eksemplificerer den skolemæssige virkning ved fritidsjobbet gennem en case med en ung hvis tilværelse egentlig var på vej ud af et sidespor, men efter en aktiv indsats blev hjulpet på rette vej:

*”Han gik jo fra at lave konflikter i klassen og slagsmål og alt muligt andet, til at blive klasseformand, (...) det var bare gået fra 0 til 100 på det positive parameter! Så der er altså noget med det med at få positive succeser, så påvirker de altså bare **som ringe i vandet** på alle de andre ting man har gang i. Så man kan helt sikkert drage en parallel mellem det at have et fritidsjob, og så at klare sig bedre i skolen”*

(Sune: side 26, 1-6).

At de særligt udsatte og kriminalitetstruede unge bliver hjulpet i fritidsarbejde og deraf får succeser påvirker altså deres motivation og engagement i undervisningen og i klassen. Succeser avler altså succeser. Hvis man derimod generelt mistrives mærkes det ligeledes tydeligt på deres skolegang, og i denne kontekst pointerer Frank, at en fællesnævner på de cases hvor den unge er på vej ud på et sidespor, er en katastrofal skolegang (Frank: side 64, 23). Engagementet, indsatsen og den generelle klassetrivsel fungerer altså ifølge eksperternes erfaring, som et

udmærket pejlemærke til at finde ud af hvordan den unge har det i dagligdagen, og hvorvidt der er brug for en kriminalpræventiv indsats.

De unge mennesker der intellektuelt har meget at byde på er også særligt vigtige at få grebet og hjulpet i tide. Hvis deres faglige og/eller sociale intelligens som en erstatning for på skolebænken bliver brugt i det kriminelle miljø, kan det hurtigt udvikle sig til kriminalitet af meget alvorlig karakter. Hertil pointerer Sune vigtigheden heraf:

“(...) han er intelligent, han er klog og det kan 2 veje. Enten så er der nogen på gaden der får nys om at det er en, som er klog og dygtig og som kan handle. Eller også får man hjulpet ham med at komme på en sti der er bedre, med uddannelse osv. Og det kan jo sådan set gå begge veje“

(Sune: side 14: 18-21).

Hvis en ung har et hoved der er godt skruet på, kan dette altså tydeligt mærkes iblandt de ældre kriminelle og med denne ‘headhunting’ eskalerer hvad der startede med at være småkriminalitet, altså hurtigt op til hardcore kriminalitet i en noget større kaliber. Dette understreger endnu engang vigtigheden af en tidlig og effektiv indsats, hvor de unge får lov til at udfylde deres fulde faglige og sociale potentiale under fastlagte og lovlige omstændigheder og rammer.

9.6.2. Tættere på arbejdsmarkedet

Udover forbedrede muligheder for uddannelse hjælper fritidsjobbet også på fremtidig beskæftigelse. Ved at de gennem fritidsjobsindsatsen bliver hjulpet i gang med deres første arbejde, får de her ’taget hul’ på arbejdsmarkedet, og bliver klædt på til at søge, skrive CV, komme til samtale og vedholde sig jobbet efterfølgende. Det gør, at de – som i Kims tilfælde – selv er i stand til at søge de jobs de drømmer om efterfølgende (Kim: 3, 28-30). Dorthe pointerer ligeledes hvordan fritidsjobbet gør, at de bliver klædt bedre på til det voksne arbejdsliv (Dorthe: 47, 12-15). Ved at den unge får lov til at prøve kræfter med arbejdsmarkedet, giver det også et frirum til at de unge kan få lov til at lave fejl uden de konsekvenser det kan have for dem på en voksen arbejdsplads. Det giver dem en erfaring i at møde op til tiden, være pæn og soigneret, lære at adlyde ordre og kunne modtage konstruktiv kritik (Frank: 75, 6-7).

Et andet aspekt hertil er de unge der gennem småkriminalitet har fået en plettet straffeattest, og derved på egen hånd har svært ved at anskaffe sig et job. Dorthe beskriver hvorledes de også tidligere har haft problemer med at komme i arbejde, og at fritidsjobsindsatsen muliggør netop dette (Dorthe: 48-49, 39-02). Ud fra den forståelse vi i ovenstående har fået, vil det menes at virke kriminalpræventivt at få en sådan ung i beskæftigelse og holde ham aktiveret og væk fra et usundt og grænsesøgende miljø.

Ved at få lov til at prøve kræfter med arbejdsmarkedet, får de her også mulighed for at finde ud af hvilken karrieremæssig retning de skal tage. De har mulighed for at prøve at arbejde med mennesker, arbejde selvstændigt, arbejde i skiftende tider, have fysisk krævende opgaver eller mere stillesiddende arbejde. Her får de altså prøvet forskellige arbejdsopgaver af, og får snuset til hvad de gerne vil – eller ikke vil. Derved bliver de klædt bedre på til karrieremæssigt at kunne tage nogle til- og fravalg end hvis ikke de havde haft et løbende job ved siden af studiet. Ved at blive mere sporet ind på hvilken retning man vil gå, mindskes risikoen for at den kedsomhed og rodløshed denne tvivl kan medbringe udvikler sig til kriminalitet i de senere år.

9.6.3. ”Jeg vil noget mere med mit liv”

Fint i tråd med ovenstående udmunder denne afklaring og indsporing på fremtidige karrieremæssige drømme i et højere ambitionsniveau for de unge. Dorthe beskriver det således:

”Vi oplever jo også at dem der beholder et fritidsjob at nogle af dem får den der ”Jeg er sgu nok nødt til at gå tilbage på skolebænken, for ellers er mine mulighed begrænsede”. Men de ambitioner hænger sammen med din indsats.”

(Dorthe: 52, 23-26).

Deres ambitionsniveau og dertil motivationsniveau stiger altså ved at de får og bibeholder et fritidsjob. De sætter barren højere for deres tilværelse, og dette stiger blot i takt med jo flere succesoplevelser de får samlet (Frank: side 72, 31). Dette kan også mærkes ved de unge informanter. Kim, der er gået fra at være en ’rod’, fortæller nu om hvordan han er begyndt at lave en opsparing, så han kan flytte hjemmefra, og derfra ’få styr på sit liv’ (Kim: 10, 12-13). Han er altså gået fra at være småkriminell, ikke gide at møde op på sit job, til nu at have taget tyrene ved hornene og sat sig mål for sin tilværelse, som han nu efterfølger. Samme tilgang har Omar fået. Han beskriver det således: ” Altså det gælder om at sætte sig nogle mål og så gå efter dem. Det behøver ikke at være store mål, men tager det skridt for skridt. (Omar: side 39,

22-23). De har nu opbygget en tilværelse, hvor de – ved nogen for første gang – kan realisere deres mål og drømme, og har fået nok egentro til at det rent faktisk lykkes. Derved har de nu også noget at miste. Alle 6 unge jeg snakkede med var alle meget tilfredse med deres nuværende arbejde, og ytrede alle 6 at de ville være kede af hvis de blev fyret fra jobbet. Ud fra Hirschis forståelse er de nu *committed*, og denne frygt for at miste det de har oparbejdet, er altså i sig selv med til at afholde dem fra kriminalitet.

9.6.4. At begå kriminalitet for at undgå kriminalitet

Ud fra ovenstående kan der godt skabes en opfattelse af, at alle de udsatte unge er motiveret til at komme i gang med et fritidsjob, komme væk fra det usunde miljø, og få en tilværelse der trækker væk fra det kriminelle miljø. Dette er dog ikke nær tilfældet. Sune beskriver hvordan dét at få et fritidsjob med en ungarbejder-løn ikke er særlig attraktivt for en ung, der er vant til at tjene styrtende på kriminalitet sammenlignet med. Han beskriver det således:

”De siger at det lyder fint nok, men hvad kan jeg få for det? Vi svarer at de jo nok kan tjene op til 5000kr, og de svarer hvorfor de dog skulle det, for han kan tjene mellem 30-50.000 kr. på det han laver nu, så jeg kan jo godt se at det er lidt svært at få ham til at vælge det rigtige”

(Sune: side 29, 25- 31).

Derved bliver den kriminelle handling altså en rationel handling, med overvejelser om en økonomisk vinding. Ud fra en *rational choice* forståelse, ligger drivkraften bag kriminaliteten med et udgangspunkt i et ønske om berigelse (Cullen et al. 2017: side 438). Her forstås det som, at der efter en *cost-benefit*-vurdering af den kriminelle handling er konkluderet at kriminaliteten bedre kan svare sig end at få et fritidsjob. Hele ovenstående økonomiske motivationsfaktor ændres, da der ud fra denne forståelse økonomisk bedre kan svare sig at begå kriminalitet. I en beskrivelse af *rational choice*, giver det god mening at den unge ikke er interesseret i komme til at tjene en tiendedel af hvad de har mulighed for igennem de kriminelle handlinger. Incitamentet til at stoppe og ændre kurs er altså svært at etablere ved unge, der allerede er blevet så inkarneret i det kriminelle miljø. Derved understreges vigtigheden af at foretage en indsats inden de når derud.

Alligevel opstår der i det empiriske materiale et mønster i at nogle af disse unge først virkelig får motivationen til at ændre kurs, når de kommer tilpas langt ud i kriminalitet. (Dorthe 48, 3-

6) (Frank: 59, 13-24). Disse unge er opmærksomme på at deres valg, relationer og handlinger gør, at de er på vej på et sidespor, men til at starte med er de ikke motiveret til at ændre det. Ligeledes er det eksperternes opfattelse at flere af disse unge ikke er klar over hvor store konsekvenser deres nutidige handlinger kan have på deres fremtidige tilværelse. Det hænder at de unge kommer i en situation hvor de enten selv har begået kriminalitet eller hvor nogen i deres sociale omgangskreds har begået, og de selv i større eller mindre omfang har været involveret, men slap med skrækken. Dorthe beskriver det således:

”Som oftest kommer de her unge jo også oftest med berøring med politiet, og hvor de kommer til at erfare at fordi de er 15 ryger de i UKN eller får en dom. Og så kan det være at det er DET der gør at de bliver klar. Og så kan vi jo så plukke dem der, og få dem på rette. Så på den måde kommer på rette vej. Og så er de måske klar til, fordi de har fundet ud af hvor store konsekvenser det egentlig kan have”

(Dorthe 48, 3-6).

Disse ‘lige ved og næsten’ situationer får dem altså ofte til at gå helt andre veje end de tidligere har haft motivationen til. Groft stillet op kræver det altså i disse tilfælde at der bliver begået kriminalitet for at undgå kriminalitet, og det er dette der bliver et turningpoint i tilværelsen. Ved at opleve hvor hurtigt en tilværelse kan ændre sig og hvor fatale konsekvenser deres handlinger kan have, skabes der en indre motivation og gejst til at vende deres tilværelse til det bedre, og det er denne drivkraft informanterne oplever at de unge ligger i deres første fritidsjob.

9.6.5. Delkonklusion

Endnu engang bliver det tydeligt at gevinsterne for etablering af fritidsjob i de unges liv påvirker så mange aspekter af deres tilværelse i en positiv retning. De klarer sig bedre i skolen, trives bedre i klassen, og bliver i højere grad motiveret til at ligge et stykke arbejde i skolearbejdet, for at nå deres drømme. Drømme, mål og ambitioner, som ligeledes vokser i takt med at de finder sig til rette i fritidsjobbet. Gennem fritidsjobbet bliver de ligeledes klædt på til at arbejde – både nu og i fremtiden. De unge der allerede har en plettet straffeattest får ligeledes hul arbejdsmarkedet, og dette hjælper dem til at ændre sti og afholde sig fra kriminalitet. Efter gentagende succesoplevelser og en deraf større egentro, har de unge forhøjede ambitioner, og vil gøre hvad der står i deres magt for ikke at miste det de har bygget op. De unge, hvor det ikke er lykket at etablere dem i et fritidsjob inden de er etableret i et kriminelt miljø, er dog sværere at få vendt. Ved dem ligger der et økonomisk argument for at vedblive

sig de kriminelle handlinger, og det er først når disse er tæt på at få fatale konsekvenser, at der opstår en motivation til at ændre kurs og tjene deres penge på lovlig vis.

10. Diskussion

10.1. Den kriminalpræventive indsats

Med så mange ovennævnte gevinster, goder og fordele ved fritidsjob kan der hurtigt skabes en forestilling om at fritidsjob fungerer som et mirakelmiddel til det kriminalpræventive arbejde og for den unges generelle trivsel. Det er derfor afgørende at dette eventuelt skabte tunnelsyn nedbrydes, og at der her afslutningsvist bliver set på fritidsjobbets virkning med mere kritiske briller, for på den måde at skabe et mere nuanceret billede af hvilken virkning fritidsjobbet har for den unge, og hvorvidt det er med til at afholde den unge fra kriminalitet – både nu og fremadrettet.

I ovenstående afsnit beskrev jeg hvorledes de unge kunne komme til et turningpoint i deres tilværelse, og derved var klar til at gennemgå de ændringer der skulle til for at de ikke endte ud i en kriminel fremtid. I diskussionen om hvorvidt fritidsjob kan være med til at afholde den unge fra kriminalitet skal her også inkluderes en diskussion om i hvor høj grad den unge er indblandet i kriminalitet, og deraf i hvor høj grad den unges mindset er ændret herefter. Hvis den unge når der ud hvor der ikke længere er tale om afholdelse og forebyggelse, men derimod afbrydelse af en tilværelse med hårdere kriminalitet, vil jeg argumentere for at fritidsjob er en noget forenklet løsning på at få denne type unge på ret kurs.

10.2. 'Penge under bordet'

Ligeledes vil det mene at være på sin plads at forholde sig kritisk til den aflønning der sker udenom medarbejderens kendskab. Måske i stor kontrast til hvad de ellers er vant til med skolen og/eller på hjemmefronten, føler de sig på arbejdspladsen som ligesindede med arbejdsopgaver og løn som det resterende personale. Vi ved dog at dette er en illusion, og at sandheden egentlig ligger i, at det er puljen fra Fritidsjobsindsatsen der betaler lønnen til arbejdsgiveren, og at arbejdsgiveren ligeledes vælger at acceptere en ansættelse, velvidende at det godt til tider kan kræve lidt ekstra lang line, grundigere oplæring samt en god slat tålmodighed. De unge får ikke besked om at der mellem fritidsjobsindsatsen og arbejdsgiver bliver givet 'penge under bordet'.

Hvis dette, som i tilfældet her, er proceduren og fremgangsmåden, er denne diskretion afgørende at fastholde. Det er den fordi hele deres succesoplevelse og deraf de mange fordele ved at være en del af en arbejdsplads og vedblive sig en stilling gennem hårdt arbejde risikere at krakelere ved kendskab til den sande konstellation af deres ansættelse. Hvorvidt den unge godt ved at han/hun jævnfør Merton ikke har lige adgang til at opnå det efterstræbelsesværdige arbejde, og derved indirekte er klar over muligheden for at den fritidsjobsindsats der er blevet givet også kan have et økonomisk finger med i spillet, kan der kun gisnes om.

Alligevel er det problematisk hvis den unge dagligt kan sætte spørgsmålstejn ved hvorvidt han/hun egentlig fortsat arbejdede der hvis arbejdsgiveren skulle give løn på samme kår som de resterende medarbejdere. Her risikerer man at motivationen og deraf de mange følgevirkninger ved indsatsen daler. Ydermere er der et naturligt moralsk dilemma i, på den ene side en interesse for at hjælpe den væk fra kriminalitet og til en lysere fremtid, men på den anden side at skabe en illusion for den unge medarbejder.

På trods af ovennævnte pointer og nuanceringer er det dermed ikke sagt at fritidsjobsindsatsens mange fordele og gevinster skal negligeres, men en nuancering og en påmindelse om at inkludere alle aspekter findes nødvendig, for at få et indblik i et realistisk billede af fritidsjob som en del af den unges trivsel og som kriminalpræventivt redskab.

10.3. En kritisk alder

I interviewene med eksperterne kommer der hurtigt et tydeligt billede af at der opstår nogle problematikker ved at den danske lovgivning besværliggør en ansættelse af unge der ikke har bestået og afsluttet en 9.klasses afgangseksamen. I tråd hermed peger al den eksisterende forskning på at virkningen af det kriminalpræventive arbejde afhænger meget af hvor tidligt der igangsættes en indsats. Jo hurtigere den unge ændrer kurs og bliver afhjulpnet ud af et kriminelt miljø, desto højere er sandsynligheden for at det kriminalpræventive arbejde lykkes. Alle eksperterne ytrer sig omkring en frustration i at de – i de unges øjne – attraktive arbejdspladser egentlig gerne vil tage yngre unge ind, men lovgivningen på området ikke gør det muligt med de begrænsninger lovgivningen sætter for unge uden en afsluttet 9.klasse. Det er her altså ikke optimalt for det kriminalpræventive arbejde at mulighederne for at få de særligt kriminalitetstruede unge i arbejde bliver begrænset og besværliggjort af lovgivningen på området.

Ligeledes skal der her nævnes en meget brat afslutning på fritidsjobbet når den unge fylder 18 år. Her sker der i forvejen mange skelsættende ændringer i den unges tilværelse. Samfundet myndiggør ham/hende nu, og må derfor købe tobak, stærkere alkohol, køre bil alene og flytte hjemmefra uden en specificeret årsag. Samtidig må de ikke længere komme i ungdomsklub, som for mange af dem dækker et stort relationelt behov, og hvor der som beskrevet i ovenstående igen opstår en risiko for at dette behov dækkes andetsteds. Netop derfor er det om noget et tidspunkt i deres liv, hvor der er brug for den stabilitet, de små hverdagssejrer og sunde relationer, som fritidsjobbet bidrager med. Alligevel er det størstedelen af de unge der bliver ansat som ungarbejdere, der får lov til at vedblive deres stilling efter de bliver 18. Ydermere hjælper Fritidsjobsindsatsen kun unge til og med 17 år, hvorefter de unge er på samme vilkår som det resterende voksne publikum. Men som den eksisterende forskning viser, er det netop i denne alder at kriminalitetskurven topper. Derfor er det problematisk at det netop er i denne alder at fritidsjobsindsatsen stopper, og selvom empirien peger på at de ansatte gør deres bedste for at klæde de unge på til denne nye tilværelse, bør der måske overvejes hvorvidt der burde være en mere flydende overgang mellem at være 17 og 18 år.

11. Konklusion

I nedenstående afsnit konkluderes der på undersøgelsens problemformulering:

Hvordan oplever udsatte unge at have et fritidsjob, og hvordan afholder det dem fra kriminalitet?

I ovenstående analyse stod det overordnet klart at de udsatte unge oplever mange positive gevinster ved at blive implementeret i et fritidsjob, og at der er mange aspekter af netop dette, der er med til at afholde dem fra kriminalitet. Først og fremmest kan jeg konkludere at motivationen primært starter i et økonomisk incitament, og at det giver dem en opløftende følelse af frihed at være økonomisk uafhængig og tjene sine egne penge. I de værste tilfælde ses der, at pengene ellers ville blive tjent ved småtyveri, salg af rusmidler eller anden kriminalitet for økonomisk vinding, og at motivationen til at komme ud heraf først opstår når

det er ved at få fatale konsekvenser. Derfor virker det kriminalpræventivt at få dem i et fritidsjob og tjene en fast løn, inden de kommer der ud. Udover frihed og økonomisk uafhængighed giver det dem status og respekt fra dem omkring sig, at have et fritidsjob, og at få noget ud af tilværelsen bliver det efterstræbelsesværdige.

Ved at få et fritidsjob kan jeg ligeledes konkludere at de får mere struktur i deres – måske ellers rodløse – hverdag. Ved at få en mere fyldt kalender lærer de at tidsoptimere deres dagligdag, og har en større tendens til rent faktisk at få gjort hvad de sætter sig for. Dette udløser en følelse af succes og egentro, og har ligeledes en positiv indvirkning på deres mentale helbred, samtidig med at denne adspredelse i hverdagen er med at afholde dem fra kriminalitet udløst af tidsfordriv og kedsomhed. De unge bliver stolte af egen indsats, og gennem de succesoplevelser de løbende får, bliver fritidsjobbet en del af deres identitet. Undersøgelsen har vist, at disse unge tidligere har haft en følelse af at være stemplet på en bestemt måde, og gennem fritidsjobbet oplever de at vise dem selv og omverdenen at de egentlig er langt mere end hvad der hidtil er troet om dem – og de vil de gøre hvad der står i deres magt for ikke at miste igen.

Ligeledes kan det konkluderes at der blandt disse unges venner er skabt en usund og grænsesøgende kultur, der trækker den unge imod kriminalitet. En adspredelse eller afstandtagen fra dette miljø vil i sig selv være med kriminalpræventiv effekt, og det efterstræbelsesværdige i disse subkulturer ændres ved at de oplever de positive gevinster i fritidsjobbet. Ydermere oplever de unge at blive en del af et sundere fællesskab på arbejdet, og på trods af at de bibeholder den gamle vennekreds, er dette ligeledes med til at afholde dem fra behovet for anerkendelse i den grænsesøgende kultur. Derudover fandt jeg at der ligeledes var en række følgevirkninger ved at de unge kom i fritidsjob. De er i højere grad motiveret i skolen, bliver klædt bedre på til arbejdsmarkedet, får et højere ambitionsniveau og større lyst til at opnå noget med deres tilværelse – både nu og på længere sigt.

12. Kvalitetskriterier

I en kvalitativ undersøgelse som denne, er det vigtigt at opfylde en række kvalitetskriterier for at undersøgelsen er gennemsigtig og man som læser har mulighed for at tage stilling til undersøgelsens resultater, eller foretage lignende eller supplerende undersøgelse efterfølgende (Brinkmann & Tanggaard 2015: 523).

Jeg har forsøgt at sikre en gennemsigtighed i undersøgelsen ved at beskrive og gøre rede for min fremgangsmåde, grundantagelser samt til- og fravalg undervejs i hele undersøgelsen. På denne måde muliggør jeg for læseren at forstå overvejelserne bag mine valg, vurdere kvaliteten af undersøgelsen og resultaterne heraf (Riis 2012: 348, 354).

Med undersøgelsens hermeneutiske tilgang har mit sigte ikke været at etablere en objektiv sand viden, men derimod at få et indblik i følelser, oplevelser, erfaringer og betydninger heraf. Det vil altså ikke være muligt at genskabe nøjagtig samme undersøgelse, og deraf komme frem til nøjagtig samme resultat, da jeg som forsker har en aktiv del i analyse- og fortolkningsprocessen, og dermed unægtelig en indflydelse på den viden, undersøgelsen resulterer i (Højbjerg 2013: 304). For at sikre at undersøgelsen og deraf resultaterne er pålidelige, har jeg forsøgt at gøre fremgangsmåden gennemsigtig, så andre har mulighed for at foretage en tilsvarende undersøgelse, og forhåbentlig komme frem til samme grundlæggende pointer som jeg.

Fordi kvalitative studier oftest er komplekse, kan der være udfordringer forbundet med at vurdere undersøgelsen og dets resultater (Riis 2012: 346). Derfor er det nødvendigt at forholde sig til validiteten og troværdigheden af de fund jeg i undersøgelsen fremstiller. Den interne validitet, der vurderes ud fra i hvor høj grad mine resultater beror på fund i det empiriske materiale (Riis 2012: 358), har jeg sikret ved undervejs i analysen at være empirinær og løbende indsætte citater. Ydermere er en udførlig og ordret transskribering vedhæftet, så det muliggøres for læseren at sikre at ingen udtalelser er taget ud af kontekst. Den eksterne validitet fortæller hvorvidt undersøgelsens resultater er overførbart til andre genstandsfelter – i denne kontekst at kunne overføre problemstillingen i Aalborg Kommune til landets resterende kommuner. Med det omfangsrige empiriske materiale, de 9 interviews repræsenterer, vil jeg som beskrevet i metodeafsnittet, vurdere at have opnået et empirisk mætningspunkt, da der i analysen blev identificeret genkendelige og gennemtrængende mønstre i empirien. Dette mætningspunkt sammenholdt med at der i analysen blev som udmundede i resultater, der fint stemmer overens med eksisterende forskning, gør at jeg vurderer at jeg har skabt et validt forskningsprojekt.

Ved at alle 3 eksperter er ansatte af Aalborg Kommune, og deraf har et ønske og incitament til at få Fritidsjobsindsatsen – og deraf deres eget arbejde – til at fremstå så virkningsfuldt som muligt, kan der stilles spørgsmål ved pålideligheden af deres udtalelser. Ydermere er det gennem disse eksperter at jeg har fået kontakt til de 6 unge informanter, hvorfor der også opstår en mulighed for at disse ikke er repræsentative.

Alligevel ser jeg deres udtalelser som værende troværdige, da det er i deres største interesse at dette område bliver belyst, så det gavner de unge på bedst mulig vis. Ydermere ville udtalelser, der udmundede i en konklusion af manglende økonomiske ressourcer på emnet, med større sandsynlighed bidrage til flere penge sat af til området, der vil menes at være i deres største interesse. Ligeledes er de unge af vidt forskellig baggrund, køn, alder og geografisk placering. Derudover er de i forskellige stadier i fritidsjobbet, og har alle fået forskelligt ud af fritidsarbejdet. Disse unge vurderes derfor som værende repræsentative for den målgruppe, de repræsenterer. Med disse overvejelser lagt sammen vurderes undersøgelsens resultater, trods samarbejdet, som værende pålidelige.

13. Litteraturliste

Alam, Carling og Nääs (2015): "The Program and Treatment Effect of Summer Jobs on Girls Post-Schooling Incomes ". Evaluation Review.

Andersen, Heine & Lene Koch (2015). "Hermeneutik og fænomenologi" i *Videnskabsteori i Statskundskab, sociologi og forvaltning* af Jacobsen, Michael Hviid, Kasper Lippert-Rasmussen & Peter Nedergaard. 3. Udgave, 1. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København

Aner, Louise Glerup & Jon Toft Jensen (2012): ”Godt på vej – Virkningen af fritidsjob i udsatte boligområder”. Center for Boligsocial Udvikling. Hvidovre.

Antoft, Rasmus, Michael Hviid Jacobsen, Anja Jørgensen & Søren Kristiansen (2012). “Kvalitativ sociologi: Renæssance, særegenhed, mangfoldighed” i *Håndværk og Horisonter - Tradition og nytænkning i kvalitativ metode* af Antoft, Rasmus, Michael Hviid Jacobsen, Anja Jørgensen & Søren Kristiansen (red.). 1. Udgave. 2. Oplag. Syddansk Universitetsforlag. Viborg

Antoft, Rasmus & Heidi Houlberg Salomonsen (2007). ”Det kvalitative casestudium” i *Håndværk og Horisonter – tradition og nytænkning i kvalitativ metode* af Antoft, Rasmus, Michael Hviid Jacobsen, Anja Jørgensen & Søren Kristiansen (red.). Udgave. 2. Oplag. Syddansk Universitetsforlag. Viborg

Bech-Jørgensen, Birte (1994): ”Når hver dag bliver hverdag”. Akademisk Forlag. København.

Becker, Howard S. (1963) “Kinds of deviance and sequential mode” i *Outsiders –Studies in the sociology of deviance*.

Bengtsson, Tea Torbenfeldt & Anne-Kirstine Mølholt (2020): “Anonymisering i kvalitative undersøgelser” i *Forskning med børn og unge: Etik og etiske dilemmaer* af Kirsten Elisa Petersen og Lars Ladefoged (red.):. 1. udgave, 1. oplag. København: Hans Reitzels Forlag.

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015): “Introduktion” i *Kvalitative metoder – en grundbog af Brinkmann, Svend & Lene Tanggaard* (red.). 2. Udgave 2. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København.

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015a): “Samtalen som forskningsmetode“ i *Kvalitative metoder – en grundbog af Brinkmann, Svend & Lene Tanggaard* (red.). 2. Udgave 2. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København.

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015b): “Kvalitet i kvalitative studier” i *Kvalitative metoder – en grundbog af Brinkmann, Svend & Lene Tanggaard* (red.). 2. Udgave 2. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København.

Bjørnholt, Bente & Jakobsen, Mads Leth (2020). “Kvalitative analyse: Kodning” i *Metoder i Statskundskab* af Hansen, Kasper Møller, Lotte Bøgh Andersen & Sune Welling Hansen. 3. Udgave, 1. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København.

Cohen, Albert K. (1955): “Delinquent Boys: The Culture of the Gang” i *Criminological Theory: Past to Present* af Cullen, Francis T, Robert Agnew and Pamela Wilcox (red.). 2017. 5. Udgave. Oxford University Press. New York, Oxford.

Cullen, Agnew & Wilcox (2017): “Crime as a Rational Choice” af Derek B. Cornish and Ronald V. Clarke i *Criminological Theory: Past to Present*. Oxford.

Den Sociale Kapitalfond (2017): ”Fritidsjob til udsatte unge er en god investering for samfundet”. Analysechef Kristian Thor Jakobsen. Sidst besøgt d. 31.05.2022. Tilgængelig via:

https://densocialekapitalfond.dk/sites/densocialekapitalfond.dk/files/media/document/Fritidsjob-til-udsatte-unge-er-en-god-investering-for-samfundet_WEB.pdf

De Vaus, David A. (2013): “Research Design in Social Research”. Printed in London. Sage

Downes, David & Rock, Paul (2016): “Understanding Deviance”. Oxford University Press

Foreningen Nydansker (2013): "Fritidsjob for fremtiden - En undersøgelse af effekten af tidlige erhvervs erfaringer på uddannelse, beskæftigelse og kriminalitet blandt unge." København

FRAK (2018): "Forskning viser at fritidsjob til udsatte unge er vejen frem". Tine Pedersen: Kommunikationsansvarlig. København.

Frigaard, Anders Melchior (2022): "Lommepengejobs har succes med at ruste unge til et rigtigt arbejde". DR.dk. Udgivet 31.07.2022. Sidst besøgt d. 7.7.2022. Tilgængelig via: https://www.dr.dk/nyheder/indland/lommepengejobs-har-succes-med-ruste-unge-til-et-rigtigt-arbejde?cid=soc_facebook_aftenshowet_post_20220801&fbclid=IwAR3c3C93e1cpazgbDKSFW4gmV8JcqDijWJPjhJzxH-cETvu8cwjgPnTF2-8

Fængselsforbundet (2014): "Danmark har Nordens billigste fængsler" – af Søren Gregersen og Kristian Westfall. Sidst besøgt d. 3.3.2022. Tilgængelig via: <https://faengselsforbundet.dk/fagbladet-net/danmark-har-nordens-billigste-faengsler/>

Harrits, Gitte Sommer, Carsten Strømbæk Pedersen, Bente Halkier & Anne Mette Møller (2020): "Indsamling af interviewdata" i *Metoder i statskundskab* af Hansen, Kasper Møller, Lotte Bøgh Andersen & Sune Welling Hansen (red.). 2. Udgave, 2. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København

Hansen, Niels-Henrik M. (2011): "Unge fritidsarbejde: Mellem leg og alvor". LO-Dokumentation Nr. 2/2011. Tema: Unge og fritidsjob, Landsorganisationen i Danmark

Hirschi, Travis (2018): "Social bond Theory" I *Criminological Theory: Past to Present* af F.T. Cullen, R. Agnew & P. Wilcox, Oxford: Oxford University Press.

Højbjerg, Henriette (2013): "Hermeneutik" i *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne* af Fuglsang, Lars, Poul Bitsch Olsen & Klaus Rasborg (red.). 3. Udgave, 3. Oplag. Samfundslitteratur. Frederiksberg

Jacobsen, Michael Hviid & Sune Qvotrup Jensen (2013): "Subkulturelle, interaktionistiske og kritiske retninger i kriminologisk teori" i *Kriminologi – En introduktion* af Jacobsen, Michael Hviid & Anne-Stina Sørensen (red.) Hans Reitzels Forlag, 1. Udgave, 2. Oplag. København

Jensen, Sune Qvotrup (2010): "Østerbro Outlaws – om subkultur og marginaliserede unge mænd med indvandrerbaggrund". Tidsskrift for ungdomsforskning. (Side 3-25).

Järvinen, Margaretha (2013): "Pierre Bourdieu" i *Klassisk og moderne samfundsteori* af Heine Andersen & Lars Bo Kaspersen (red.). Hans Reitzels Forlag. 5. udgave, 1. oplag

Kvale, Steinar & Svend Brinkmann (2015). "Interview - det kvalitative forskningsinterview som håndværk". 3. Udgave. 1. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København

Leos-Urbel (2014): "What Is a Summer Job Worth? The Impact of Summer Youth Employment on Academic Outcomes". *Journal of Policy Analysis and Management*

Merton, Robert K. (1938): "Social Structure and Anomie" i *Criminological Theory: Past to Present* af Cullen, Francis T, Robert Agnew and Pamela Wilcox (red.). 2017. 5. Udgave. Oxford University Press. New York, Oxford.

Rambøll (2009): "Fra fritid til job. Analyse af betydningen af fritidsjob for indvandrere og efter-kommeres beskæftigelses- og uddannelsessituation". Rambøll Management og Arbejdsmarkeds-styrelsen.

Riis, Ole (2012): "Kvalitet i kvalitative studier" i *Kvalitative udfordringer* af Hviid Jacobsen, Michael & Qvotrup Jensen, Sune (red.). 1. Udgave. 1. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København.

Rutter, M. (1979): "Protective Factors in Children's Responses to Stress and Disadvantage". I *Primary Prevention of Psychopathology, Vol. 3: Social Competence in Children* af M.W. Kent & J.E. Rolf (red.). s. 49- 74. Hanover: University of New England Press

Seitz, Sally (2016): "Pixelated partnerships, overcoming obstacles in qualitative interviews via Skype: A research note". *Qualitative Research*, 19(2). (229–235).

SFI (2015): "På vej mod ungdomskriminalitet. Hvilke faktorer i barndommen gør en forskel?" SFI – Det nationale forsknings- og analysecenter for Velfærd. Af Stine Vernstrøm Østergaard, Anne Bech Steensgaard, Anne Toft Hansen, Sofie Henze-Pedersen & Jeanette Østergaard København. Sidst besøgt d. 3.4.2022. Tilgængelig via:

<https://www.vive.dk/media/pure/5263/277106>

Socialstyrelsen (2012): "Veje ind og ud af kriminalitet – tidligere kriminelle unges erfaringer". 1. oplag. Odense: Socialstyrelsen, 2012.

Socialstyrelsen (2017): "De 50 risikofaktorer". Opdateret d. 3.8.2022 af Rikke Plauborg. Sidst besøgt d. 4.5.2022. Tilgængelig via:

<https://socialstyrelsen.dk/unge/kriminalitet/redskaber/problemskabende-ungegrupperinger/viden-om-born-og-unge-i-risiko/de-50-risikoindikatorer>

Turner, M.G., J.L. Hartman, M.L. Exum & F.T. Cullen (2007): “Examining the Cumulative Effects of Protective Factors: Resiliency among a National Sample of High-Risk Youths”. I *Journal of Off-fender Rehabilitation*, side 81-111.

VIVE (2018): ”Børn & Unge i Danmark – velfærd og trivsel”. SFI - Det nationale forsknings- og analysecenter for Velfærd. København. Tilgængelig via:

<https://www.vive.dk/media/pure/10762/2240313>

Aalborg Kommune (2020): ”Evaluering af Fritidsjobsindsatsen i Aalborg Kommune”. Jobindsatsen fra unge 13-17 år (2017-2020).

Åkerstrøm, Malin & David Wästerfors (2018). “Kvalitative interviews – Praktiske råd og analytiske muligheder” i *Metoder i Kriminologi* af Jacobsen, Michael Hviid (red.). 1. Udgave. 1. Oplag. Hans Reitzels Forlag. København.